

Łomża, dnia 12.06.2014 r.

MOPS.0711.A.11/2014

Przewodniczący
Rady Miejskiej Łomży

Wniosek

Zgodnie z planem pracy Rady Miejskiej przedkładam realizację „Strategii rozwiązywania problemów społecznych na terenie miasta Łomża na lata 2007-2014” przyjęta Uchwałą Nr 74/XV/07 Rady Miejskiej za 2013 rok.

Z up. PREZYDENTA MIASTA

Mirosława Kluczek
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA

Informacja z realizacji

**„Strategii rozwiązywania problemów społecznych na terenie miasta
na lata 2007-2015”
za 2013**

Łomża dn. 22 maj 2014r

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Łomży jest wieloletnim dokumentem uwzględniającym programy i projekty mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Obowiązek jej opracowania wynika z ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004r. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m. innymi:

1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka:¹

„Strategia rozwiązywania problemów społecznych na terenie miasta na lata 2007-2015” została przyjęta uchwałą Nr 74/XV/07 w 2011r

W realizację zadań ujętych w Strategii zaangażowane były miejskie instytucje, zajmujące się pomocą społeczną w mieście oraz instytucje działające w szerszym obszarze polityki społecznej jak: ochrona zdrowia, edukacja, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, bezrobotnym, itp.

Działania zawarte w strategii skierowane są głównie do środowisk pozostających na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie oraz zagrożonych tym zjawiskiem. Sprawozdanie z realizacji zadań za 2013r opracowano w oparciu o materiały źródłowe jednostek organizacyjnych i instytucji oraz sprawozdań MPiOPS-03 za 2013r

Koordinowanie, monitorowanie i ewaluację strategii pełni Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

---

¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej tekst jednolity (Dz.U.2013r, poz.182ze zm.)

CEL STRATEGICZNY

I. Systematyczna analiza istniejących potrzeb społecznych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował szeroki zakres zadań z ustawy o pomocy oraz innych obowiązujących ustaw:

Głównym celem pomocy społecznej jest:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu sytuacji życiowej, doprowadzenie – w miarę możliwości do ich życiowego usamodzielnienia i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej- dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii

W 2013r Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy dla **2721 osób -1747 rodzin**.

Pomoc na zaspokojenie potrzeb przyznawana była w formie finansowej, rzeczowej i usługowej.

Świadczenia pieniężne otrzymało **2252 osoby**, niepieniężne **932 osoby**.

Zasiłki okresowe otrzymało 1336 osób,

Zasiłki stałe – 314 osoby

Zasiłki celowe – 2023 osoby.

Z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania ”w 2013r skorzystało 1091 osób w tym:

- dzieci do 7 roku życia – 373

- uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej – 573,

- pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej - 145

Posiłki otrzymało 807 osób w tym:

- całodzienne wyżywienie (przedszkola) -234 dzieci

-pełen obiad (w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych) - 557 dzieci

- pozostałe osoby - 16

Zasiłki celowe na zakup żywności otrzymało 568 osób i 800 osób otrzymało paczki żywnościowe.

Z usług opiekuńczych skorzystało 108 osób.

Najczęstszym powodem korzystania z pomocy było równocześnie kilka przesłanek:

- **ubóstwa – 1440**
- bezdomność- 20
- potrzeba ochrony macierzyństwa – 85
- bezrobocie - **1077**
- niepełnosprawność - 424
- długotrwała choroba - 414
- bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - 173 w tym: rodziny niepełne -140, rodziny wielodzietne - 41
- alkoholizm – 54

Analizując powyższe przesłanki to w większości **ubóstwo** jest przyczyną korzystania z pomocy. W głównej mierze **bezrobocie** wpłynęło na szerzenie się ubóstwa. Najbardziej narażone na długotrwałe ubóstwo były rodziny wielodzietne, niepełne z osobami niepełnosprawnymi a także gospodarstwa domowe osób o niskim poziomie wykształcenia.

Utrata źródeł dochodu powoduje, że dla znacznej części ludności zasiłki z pomocy społecznej stają się głównym źródłem utrzymania.

Pracownicy socjalni zawierali także kontrakty socjalne z klientami.

Kontrakt jest pisemną umową pomiędzy osobą korzystającą ze świadczeń pomocy społecznej a pracownikiem socjalnym, która określa sposób współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej.

Kontraktem socjalnym objęto **186 rodzin**, które dotyczyły głównie:

- uzyskania nowych kwalifikacji, aktywnej integracji, uczestnictwa w projekcie systemowym „EFS - Nowa droga do sukcesu”,
- podjęcia działań w celu uzyskania przysługujących świadczeń,
- podjęcia leczenia odwykowego dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych członków rodziny,
- występowania z pozwami o uzyskanie alimentów,
- podjęcia pracy, zarejestrowania się w PUP,
- złożenia wniosku o ustalenie stopnia niepełnosprawności,

Aby udzielana pomoc osobom potrzebującym była skuteczna, pracownicy podejmowali również działania w celu doskonalenia kompetencji zawodowych poprzez udział w warsztatach, seminariach i innych formach dokształcania się.:

- W zakresie przemocy domowej – 17
- Język migowy – 1
- Praca socjalna z rodziną wieloprotblemową - 1
- Sposoby negocjacji i radzenia sobie z psychomanipulacją - 2
- Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym- 3
- Programy wychodzenia z bezdomności - 3
- Praca z rodziną problem przemocy- 2
- System wsparcia osób niepełnosprawnych na przykładzie województwa dolnośląskiego – 2
- Prezentacja dobrych praktyk w zakresie środowiskowej pracy socjalnej, organizowania społeczności lokalnej, w tym programów aktywności lokalnej – 2
- Studium przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 2
- Program zindywidualizowanego wsparcia- innowacyjny model współpracy instytucji rynku pracy i pomocy społecznej – 1
- 45+ zatrudnionych instytucjach pomocy i integracji społecznej ze szczególnym uwzględnieniem pracowników socjalnych – 17

Istotną funkcję w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pełnił **Ośrodek Interwencji Kryzysowej**.

W 2013r pracownicy podejmowali czynności w ramach 412 spraw, w których udzielono poradnictwa 567 osobom; w tym 432 kobietom, 135 mężczyznom, w tym 56 osób to dzieci. Wśród problemów klientów zgłaszających się do OIK wyodrębniono:

problemy alkoholowe w rodzinie: 229 osoby,

problemy wychowawcze: 82 osób,

konflikty małżeńskie: 111 osób,

problemy emocjonalne: 121 osób,

problem alkoholowy własny: 33 osoby,

inne problemy rodzinne (m.in. dot. zdrowia psychicznego członka rodziny): 163 osób,

problem ze zdrowiem psychicznym: 18 osób,

problem z narkotykami u członka rodziny: 3 osoby,

przemoc w rodzinie: 236 osób,

problem z hazardem u członka rodziny: 1 osoba.

Poradnictwo:

socjalne: 982 porad, w tym dzieciom: 4 porady, w tym dotyczących problemu przemocy w rodzinie: 710 porad,

psychologiczne: 630 porad, w tym dzieciom: 131 porad, w tym dotyczącym problemu przemocy w rodzinie: 287 porad,

pedagogiczne: 186 porad, w tym dzieciom: 24 porady, dotyczące problemu przemocy w rodzinie: 137 porad,

porady prawne: 166 porad, w tym dotyczące problemu przemocy w rodzinie - 92.

Ze schronienia w hostelu OIK skorzystało 20 osób; było 5 matek z dziećmi oraz 2 osoby samotne. Osobodni mieszkańców hostelu wyniosły: 555 osobodni. Wszyscy klienci korzystający ze schronienia w hostelu zgłosili problem występowania przemocy w rodzinie. Klientom hostelu udzielono porad:

- socjalnych- 49,
- pedagogicznych- 49,
- psychologicznych- 44.

Procedura Niebieskie Karty

Pracownicy OIK wszczęli 27 procedur Niebieskie Karty w związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie z tego 8 procedur przekazano do innych gmin zgodnie z właściwością miejscową.

Udział w pracach Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy i w Grupach Roboczych

Pięciu pracowników OIK uczestniczyło w grupach roboczych Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy MOPS w Łomży:

- pracownicy socjalni uczestniczyli w 68 grupach roboczych i w 190 posiedzeniach grup,
- pedagog uczestniczyła w 11 grupach roboczych i w 46 posiedzeniach grup
- psycholog uczestniczyli w 11 grupach roboczych i w 19 posiedzeniach grup

Projekt psychoedukacyjny: "Przemoc na Randce" i profilaktyka w szkole. W ramach działalności profilaktycznej Ośrodka psycholog opracowała i przeprowadziła projekt psychoedukacyjny "Przemoc na Randce", w którym wzięła udział młodzież z Zespołu Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących Nr 5 w Łomży w okresie od maja do czerwca 2013r. Z zajęć skorzystało 176 osób.

II. Wsparcie rodzin z dziećmi, a w szczególności zapobieganie patologiom społecznym

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie art.6ust.1, pkt. 4 do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:² opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży prowadził *zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie.*

W programie uczestniczyło 42 osoby. Przeprowadzono 2-3 spotkania indywidualne z każdym uczestnikiem zajęć oraz 28 spotkań warsztatowych (grupowych) po 5 godzin każde. Zajęcia prowadziło 2 psychologów, podczas których omawiano między innymi

1. Przemoc domowa jako zjawisko.
2. Problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich.

---

² Ustawa z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2005 Nr 180. poz.1493)

3. Asertywność.
4. Konstrukttywne metody wyrażania uczuć.
5. Stres, złość (definicja, objawy, techniki radzenia sobie ze stresem , ze złością)
6. Trening kontroli złości, trening umiejętności prospołecznych.
7. Partnerstwo, zaufanie, wsparcie, szacunek, odpowiedzialność w rodzinie.
8. Przemoc ekonomiczna.
9. Zasady dobrej komunikacji, negocjacji. Sprawiedliwość.

Pracownicy socjalni prowadzili także systematyczną pracę socjalną z rodzinami.

Działania pracowników socjalnych to nie tylko udzielanie świadczeń pieniężnych, ale przede wszystkim praca socjalna. Praca socjalna poza działaniem typu naprawczego obejmowała także zapobieganie i pomoc w prawidłowym rozwoju rodziny.

Tą formą pomocy objęto 1736 rodzin, podpisano także kontrakty socjalne z 186 rodzinami.

Prowadzona praca socjalna dotyczyła

- **W rodzinach wielodzietnych**

Edukacji nt. prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich, pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych i sąsiedzkich, kontaktów z pracownikami oświaty/ pedagog szkolny, nauczyciel/, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, edukacji nt. racjonalnego gospodarowania budżetem, zapewnieniem wszystkim członkom rodziny zgłaszanych potrzeb

- **W rodzinach niepełnych**

Pomocy w dotarciu do poradnictwa specjalistycznego, uzyskaniu przysługujących świadczeń, składania pism procesowych

- **W rodzinach gdzie występuje problem bezrobocia**

Aktywizacji osób bezrobotnych, udostępniania dostępu do ofert pracy zamieszczonych w Internecie /oferty PUP i osób fizycznych/, informowanie o ofertach PUP dot. przekwalifikowania, podjęcia stażu, prac interwencyjnych i robót publicznych, ponawiania gotowości do podjęcia zatrudnienia, motywowanie do rejestracji w PUP, uzyskania dostępu do szkoleń prowadzonych w PUP, ofert pracy, aktywnego poszukiwania zatrudnienia, kwalifikowanie do uczestniczenia w projekcie EFS, motywowanie do ukończenia szkoleń, informowanie o przysługujących świadczeniach i sposobach ich uzyskania

- **W rodzinach z osobami niepełnosprawnymi**

Pomocy w uzyskaniu świadczeń i dofinansowania – w ramach m.in. rehabilitacji zawodowej i społecznej, składania wniosków o ich uzyskanie, informowanie o przysługujących ulgach, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, zabezpieczenia zgłaszanych potrzeb, informowanie o przysługujących świadczeniach, ulgach i uprawnieniach, sposobie składania wniosków, kierowanie do właściwych instytucji w celu uzyskania renty, emerytury, świadczeń pielęgnacyjnych

- **W rodzinach zagrożonych problemem alkoholowym**

Prowadzona praca socjalna dotyczyła wskazywania mechanizmów i skutków uzależnienia, motywowania do podjęcia leczenia i zmiany dotychczasowego zachowania, informowanie o pomocy jaką można uzyskać w Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, WOTiU, możliwościach skierowania wniosku o przymusowe leczenie.

Prowadzona praca socjalna obejmowała kontakty z przedstawicielami kościoła, oświaty, służby zdrowia i innych instytucji świadczących pomoc, funkcjonariuszami Policji i Straży Miejskiej, kuratorami i organizacjami działającymi na rzecz instytucjonalnej pomocy / PKPS, CARITAS, TPD, Biuro Porad Obywatelskich, Edukator, /

Wśród celów i zadań programów pomocy społecznej pracownicy socjalni prowadzili także działania edukacyjne, poradnicze, interwencyjne, które kierowane były do rodzin zagrożonych dysfunkcją.

Poradnictwem specjalistycznym objętych zostało 403 rodziny (1082 osoby). Udział pracowników socjalnych w interwencji kryzysowej – 203 rodziny.

Rodziny, mające problemy w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w prowadzeniu gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych korzystały z pomocy psychologa zatrudnionego na ½ etatu w MOPS.

W 2013 udzielono **320 konsultacji** indywidualnych w zakresie:

- rozwiązywania trudnych sytuacji rodzinnych,
- spraw wychowawczych,
- pomocy ofiarom i sprawcom przemocy domowej.
- udział w konferencji rodzin - 2

Z terapii indywidualnej skorzystało 10 osób. Udział psychologa w grupach roboczych w zespole interdyscyplinarnym – 60 razy (jako specjalista ds. spraw przemocy domowej).

Dużym wsparciem dla rodzin jest także działalność **Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy** w Łomży. W roku 2013 roku prowadził działalność opiekuńczo wychowawczą zgodną z celami strategii w obszarze *dzieci i młodzieży* w zakresie:

- zagrożenia wykluczeniem społecznym
- profilaktyki uzależnień
- przemocy w rodzinie
- agresji rówieśniczej
- osób niepełnosprawnych
- spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży

Cele te realizowane były w 2013 roku poprzez:

1. Prowadzenie 2 Środowiskowych Ognisk Wychowawczych TPD dla 70 dzieci
2. Wypoczynek wakacyjny Lato 2013 – 252 dzieci,
3. „Dziękuję nie” realizacja programu socjoterapeutycznego dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych dotkniętych problemem alkoholowym - 120 dzieci
4. Promowanie zdrowego stylu życia poprzez prowadzenie zajęć korekcyjnych dla dzieci z zaburzonym rozwojem somatycznym – gimnastyka korekcyjna + nauka pływania 60 dzieci
5. Zorganizowanie spotkania wigilijnego dzieci ze Środowiskowych Ognisk Wychowawczych – 70 dzieci.

Realizacja celu strategicznego polegać ma na jak najlepszym zaspokajaniu potrzeb społecznych w sferze między innymi: pomocy społecznej.

Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza świadczy określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011r. Nr 292 poz. 1720) standardy usług, realizując zintegrowany system zadań diagnostycznych, opiekuńczo-wychowawczych, edukacyjnych, terapeutycznych i resocjalizacyjnych oraz pracy z rodziną wychowanka. Sprawuje całodobową opiekę nad dzieckiem pozbawionym trwale lub czasowo opieki ze strony rodziny własnej, zaspokajają potrzeby życiowe przebywających w niej dzieci. W placówce prowadzona była diagnoza stanu psychofizycznego i sytuacji życiowej dziecka. Na jej podstawie opracowane zostały indywidualny plan pomocy dziecku.

W 2013 roku w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej realizowany był program „*Żyję zdrowo i aktywnie - poznaję, działam, jestem*” środki na realizację tego programu - 9.693,00 zł pozyskano z Łomżyńskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Patologii Społecznej na rok 2013

Młodzież placówki uczestniczyła w :

Zajęciach sportowych, które miały na celu nauczanie, doskonalenie oraz propagowanie ruchu w życiu młodego człowieka. W zajęciach uczestniczyła młodzież całej placówki. Organizując zajęcia rekreacyjno - sportowe wypełnimy im czas wolny, umożliwią one

wyładowanie nadmiaru energii, który przy braku tego typu zajęć mogliby spożytkować w sposób zagrażający bezpieczeństwu i zdrowiu im samym oraz innym. Większość wykazywało zainteresowanie zespołowymi grami sportowymi, dlatego w programie zajęć oprócz siłowni, zajęć w świetlicy oraz rekreacji, przewidziane były zajęcia z piłki siatkowej, piłki nożnej, piłki koszykowej oraz tenisa stołowego. W czasie zajęć opanowywano podstawowe elementy techniki, taktyki, a także rozwijano zasadę fair play. Wychowankowie kształtowali w sobie również postawę prozdrowotną polegającą na czynnym wypoczynku. Zajęcia odbywały się w zależności od warunków pogodowych na boisku sportowym Orlik i boisku tartanowym przy ul. Nowogrodzkiej, boisku zielonym przy Placówce, w sali tenisowej, siłowni i świetlicy.

Zajęciach terapeutyczno - teatralnych realizowanych ze wszystkimi wychowankami Placówki Opiekuńczo Wychowawczej, którzy bardzo chętnie brali czynny udział w zajęciach koła teatralnego. Celem zajęć było minimalizowanie zagrożeń związanych z eskalacją agresji i przemocy wśród naszych wychowanków poprzez udział w zajęciach teatralnych o charakterze terapeutycznym. Zajęcia kształtowały właściwą postawę uczestników pełnych ambicji i chęci do pokonywania własnych słabości, rozwijały umiejętności wypowiedzenia się mówienia tekstu, wdrażały do zgodnej pracy w grupie, kształtowały dobre relacje między uczestnikami. Podczas spotkań wychowankowie rozwijali percepcję i ekspresję twórczą, byli stymulowani do wyobraźni i twórczego myślenia. Efektem finalnym było przedstawienie pt. "Jasełka na wesoło" oraz przygotowanie uroczystej wigilii w placówce.

Zajęciach profilaktyczno-terapeutycznych ukierunkowanych na przybliżenie uczestnikom wiedzy dotyczącej substancji psychoaktywnych takich jak: papierosy, alkohol i narkotyki. Celem zajęć było przepracowanie schematów myślowych i stereotypów związanych z sięganiem po środki psychostymulujące. W jego wyniku młodzież zdobyła wiedzę na temat zachowań ryzykownych oraz zapoznała się z konstruktywnymi sposobami radzenia sobie z nałogowym myśleniem.

Zajęciach integracyjnych- w dniu 25 maja 2013r. odbył się IV Turniej Strzelecki Województwa Podlaskiego Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w LOK-Łomża-(50 dzieci). Drużyna z placówki „ wystrzelała” II miejsce a wychowanka Liwia zajęła II miejsce indywidualnie. W miesiącu sierpniu odbył się spływ kajakowy z Łomży do Nowogrodu. Młodzież z Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży uczestniczyła w wycieczce edukacyjnej: „**Poznajemy historię i przyrodę regionu**”. Spędzili noc w hotelu „Zbyszko” w Goniądzu i rano ruszyli do twierdzy Osowiec, gdzie poznali historię jej powstania. W trakcie dwugodzinnej wędrowki przewodnik opowiadał o twierdzy wojskowej z czasów carskich. Następnie udali się do Biebrzańskiego Parku Narodowego, gdzie mieli możliwość zobaczyć chronione gatunki ptaków i roślin. Na koniec zwiedzili zrekonstruowany XVI-wieczny Zamek Królewski Zygmunta Augusta w Tykocinie, w ramach zajęć edukacyjno - historycznych wysłuchali opowieści o dziejach oręża, obyczajów i kultury I Rzeczypospolitej.

Istotną rolę przy realizowaniu Strategii rozwiązywania problemów społecznych odgrywa również **Komenda Miejskiej Policji w Łomży**.

Szczególnie ważną grupą adresatów w policyjnej profilaktyce stanowią dzieci i młodzież, w którym poprzez wczesne i konsekwentne oddziaływanie na ich świadomość, kształtuje się poprawność postaw, co z pewnością w dużej mierze ma wpływ na poprawę poziomu bezpieczeństwa młodego pokolenia. Komenda Miejska Policji w Łomży wspólnie z lokalnymi instytucjami i organizacjami od lat realizuje szereg długofalowych programów, działań i konkursów profilaktycznych skierowanych właśnie do tej grupy odbiorców. Prowadzimy działania edukacyjne, informacyjne, ale także alternatywne skierowane do wszystkich grup wiekowych.

Funkcjonariusze KMP w Łomży prowadzili liczne szkolenia wśród kadry pedagogicznej szkół i przedszkoli oraz uczestniczą w szkolnych zebraniach rodziców,

wskazując główne zagrożenia dzieci i młodzieży, ich przyczyny, środki zaradcze, jak też działania pomocowe.

Działania profilaktyczne podjęte przez KMP w Łomży w roku 2013 zmierzały do osiągnięcia oczekiwanej skuteczności w zakresie ograniczenia zagrożeń łomżyńskich społeczności, w tym także podnoszących poziom bezpieczeństwa w szkołach i innych placówkach oświatowych.

Zgodnie z realizacją Krajowego Programu Narodowy Plan Działań na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Polska dla Dzieci” KMP w Łomży zrealizowała m.in. : program profilaktyczny „Bezpieczne wakacje”, którego celem jest przede wszystkim ograniczenie tragicznych zdarzeń z udziałem dzieci w okresie wakacji, przygotowanie dzieci i młodzieży do bezpiecznego wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych, inspirowanie młodego pokolenia do aktywnego wypoczynku - wolnego od używek i zachowań agresywnych, a także podniesienie świadomości społecznej na temat konieczności współodpowiedzialności osób dorosłych za bezpieczeństwo dzieci. W ramach tych działań wspólnie z szeregiem innych podmiotów pozapolicyjnych przeprowadzono 53 spotkania edukacyjne, w których uczestniczyło łącznie 2329 osób, głównie dzieci i młodzieży. Organizowano je w szkołach oraz miejscach zbiorowego wypoczynku dzieci i młodzieży. W okresie letnim wspólnie z KWP Białystok, KPP Mońki, WOPR i MOSIR podjęto działania edukacyjne dla dzieci i młodzieży pn. „Plaża”.

W ramach programu „Bezpieczne ferie” przeprowadzono ogółem 23 spotkań edukacyjnych, w których uczestniczyło 1947 dzieci i młodzieży oraz ich opiekunowie.

Corocznie z początkiem roku szkolnego łomżyńscy policjanci realizują program „Bezpieczna droga do szkoły/domu”, którego zasadniczym celem jest poprawa poziomu bezpieczeństwa w drodze do szkoły/domu wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz uaktywnienie dzieci, młodzieży, ich rodziców i opiekunów. W ramach realizacji programu, między innymi; przed rozpoczęciem roku szkolnego dokonano lustracji infrastruktury drogowej oraz oznakowania dróg w rejonach szkół, a także sprawdzono stan techniczny gimbusów i autobusów świadczących usługi na rzecz szkół. Przeprowadzono łącznie 114 spotkań w szkołach podstawowych i gimnazjach z terenu Łomży i powiatu łomżyńskiego, których tematyka dotyczyła elementarnych zasad bezpieczeństwa, w tym także w ruchu drogowym. Spotkania te propagowały postawy sprzyjające unikaniu niebezpieczeństw typowych w drodze do szkoły i ze szkoły. Uczestniczyły w nich 6123 dzieci i młodzieży. Podczas spotkań rozdysponowano 2400 elementów odblaskowych oraz plany lekcji i zakładki opatrzone hasłami dotyczącymi bezpiecznych zachowań.

Policyjnymi działaniami profilaktycznymi objęta jest także starsza młodzież poprzez realizację programu „Nie ufaj bezgranicznie”, którego głównym celem jest ograniczenie zagrożeń młodzieży wynikających z faktu podjęcia pracy za granicą oraz działalności przestępczej firm i osób, pośredników na rynku pracy, ugruntowanie wśród młodzieży skutecznych mechanizmów obronnych wobec negatywnych zjawisk społecznych. W trakcie realizacji programu między innymi: przeprowadzono 8 spotkań edukacyjno- informacyjnych z młodzieżą szkół średnich, w trakcie których przekazano wiedzę i porady w zakresie unikania zagrożeń w przedmiotowym zakresie. W spotkaniach tych uczestniczyło 364 osoby, rozdysponowano ulotki dotyczące wyżej wymienionej tematyki przekazując je uczniom oraz pedagogom szkolnym.

W 2013 r. w ramach programu „Stop Patologiom” Komenda Miejskiej Policji w Łomży wraz z Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Łomży, zorganizowała Halowy Turniej Piłki Nożnej szkół ponadgimnazjalnych „Wiosna na sportowo”, który swoimi celami realizował założenia ogólnopolskiego programu „Razem Bezpieczniej”. Honorowy Patronat nad przedsięwzięciem objął Prezydent Miasta Łomża, Starosta Łomżyński oraz Podlaski Kurator Oświaty.

Celem turnieju, było promowanie wśród młodzieży prawidłowej postawy kibica, propagowanie partnerskiego zachowania na imprezach masowych oraz doskonalenie zasad i przepisów obowiązujących na obiektach sportowych. Idea przedsięwzięcia skupiła się na upowszechnianiu aktywnego spędzania wolnego czasu, jako alternatywy dla zagrożeń wynikających z demoralizacji dzieci i młodzieży. Zawody były więc doskonałą okazją do kształtowania nawyków właściwego i zgodnego z prawem zachowania. Wśród zgromadzonej publiczności zostały przeprowadzone konkursy sportowe oraz z zakresu wiedzy o bezpieczeństwie.

Turniej zrealizowany został dzięki współpracy Urzędu Miasta w Łomży, Starostwa Powiatowego w Łomży, Kuratorium Oświaty w Białymstoku Delegatura w Łomży, oraz Grupy Ratowniczej Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom Nadzieja w Łomży.

Ponadto Komenda Miejska Policji w Łomży zorganizowała i przeprowadziła spotkania z młodzieżą gimnazjalną i licealną ze szkół miasta i powiatu. Tematyka spotkań dotyczyła konsekwencji prawnej nieletnich. W cyklu 54 spotkań uczestniczyło łącznie 2741 uczniów. W ramach współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi pozyskano środki na wydruk i zakup materiałów profilaktycznych, za kwotę 3000 zł, które rozdysponowano wśród dzieci szkół podstawowych. Do współpracy w tym zakresie przyłączyły się samorządy miasta i powiatu łomżyńskiego.

Ponadto podczas realizacji programów i działań profilaktycznych, wśród uczniów rozpowszechniono materiały instruktarzowo- edukacyjne (zakładki, plany lekcji, ulotki i plakaty). Dzielnicy oraz specjaliści ds. nieletnich i patologii oraz policjanci Zespołu ds. Nieletnich, Wydziału do Walki z Przestępczością Narkotykową KMP w Łomży utrzymywali bieżące kontakty z kierownictwem szkół oraz pedagogami, w ramach których wspólnie rozwiązywali problemy w zakresie zagrożeń przestępczością i zjawiskami patologii społecznej pojawiającym się w środowisku uczniowskim. Wystosowano pisma do dyrekcji wszystkich szkół i placówek oświatowych na terenie miasta i powiatu łomżyńskiego celem nawiązania dalszej współpracy i uaktualnienia danych osób z ramienia KMP w Łomży zajmujących się problematyką osób nieletnich. Prowadzone były szkolenia dla nauczycieli i kadry pedagogicznej szkół ponadpodstawowych i burs szkolnych dotyczące problematyki zagrożeń narkotykowych wśród młodzieży jak również procedur postępowania nauczycieli w zakresie narkotyków i alkoholu z udziałem uczniów. W 2013r. przeprowadzono 36 spotkań, w których uczestniczyło 980 nauczycieli.

W minionym roku w KMP w Łomży położono nacisk na wewnętrzne szkolenie funkcjonariuszy, w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W celu wyeliminowania jakichkolwiek nieprawidłowości w zakresie rejestracji i przekształcania już wprowadzonych Niebieskich Kart. Dwóch funkcjonariuszy Zespołu Prewencji Kryminalnej Patologii i Nieletnich uczestniczyło w szkoleniu organizowanym przez KGP celem dalszego przeszkolenia policjantów WPI KMP i dzielnicowych w zakresie wykorzystania narzędzia szacowania ryzyka.

W ramach 16 dni przeciw przemocy wobec kobiet przeprowadzono spotkanie z kobietami narodowości czeczeńskiej w Fundacji OCALENIE w Łomży. Policjanci brali udział w szkoleniach organizowanych przez Sąd Rejonowy w Łomży dot. współpracy z kuratorami w zakresie współpracy w przedmiocie problematyki związanej z Procedurą Niebieskiej Karty. Policjanci z Wydziałów Prewencji, Kryminalnego oraz Dzielnicowi wzięli udział w szkoleniu „Nowe zadania i obowiązki samorządów wynikające z nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”. Szkolenie organizowane było przez Urząd Miejski w Łomży. Włączono się w kampanię „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepięstwem” poprzez: umieszczenie informacji na str. internetowej jednostki, zorganizowanie dyżurów policjantów w KMP w Łomży, rozpowszechnienie ulotek oraz materiałów informacyjno-edukacyjnych. Prowadząc bieżącą współpracę z kadrami

pedagogiczną szkół podjęto działania ukierunkowane na ujawnianie przypadków krzywdzenia dziecka, przemocy w rodzinie oraz właściwą reakcją szkoły. Uczestniczono w posiedzeniach Zespołu do Spraw Oceny Okresowej Dziecka organizowanej przez Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo Wychowawczą w Łomży.

Komenda Miejska Policji w Łomży w ramach realizowanych działań „Nie bądźmy obojętni” doprowadziła do konsolidacji wielu środowisk i instytucji pomocowych w pomoc bezdomnym. W związku z tym, iż w okresie zimowym można spodziewać się wzrostu zagrożeń charakterystycznych dla tego okresu tj. przypadków zamarnięć osób bezdomnych, samotnie żyjących, czy będących pod wpływem alkoholu, jak również pożarów i zaccadzeń osób mieszkających w pomieszczeniach o wadliwych lub prowizorycznych urządzeniach grzewczych, w KMP Łomży zostały wdrożone do realizacji działania zapobiegawcze. Na podstawie rozpoznania określono przybliżoną ilość osób bezdomnych, jak również miejsc ich przebywania, stworzono wykaz miejsc gromadzenia się osób bezdomnych. Punkty te bieżąco monitorowano.

Pomiędzy Państwową Wyższą Szkołą Informatyki i Przedsiębiorczości Instytut Pielęgniarstwa i Instytut Społeczno-Humanistyczny w Łomży, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łomży, Grupą Ratowniczą Stowarzyszenia Pomocy Rodzinom Nadzieja w Łomży a KMP w Łomży zostało podpisane porozumienie w sprawie realizacji działań profilaktycznych pn. „Nie bądźmy obojętni”. Ponadto nawiązano współpracę ze Strażą Miejską w Łomży. W KMP w Łomży zaktualizowano i opracowano wykaz instytucji i organizacji pomocowych. Ulotki informacyjne dla osób bezdomnych przekazywane są przez policjantów podczas przeprowadzanych interwencji oraz studentów i ratowników biorących udział w działaniach. W okresie zimowym osoby nietrzeźwe, wobec których podejmowano interwencje dowożone były po wykonaniu czynności do miejsc zamieszkania, osoby bezdomne - do ogrzewalni i noclegowni przy ul. Dwornej w Łomży.

Naczelnik Wydziału Patrolowo - Interwencyjnego KMP w Łomży uczestniczył w Posiedzeniu Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w Starostwie Powiatowym w Łomży dot. działań podejmowanych na rzecz osób bezdomnych.

Wsparciem dla rodzin jest również ustawa o świadczeniach rodzinnych, którą realizuje Referat Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta w Łomży.

Wyplacono 43830 świadczeń na kwotę 4 313 895 zł.

Dodatki do zasiłku rodzinnego - 14 062 świadczenia na kwotę 2 024 216 zł, w tym z tytułu ;

- urodzenia dziecka 238 świadczeń na kwotę 238 000 zł,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego - 1299 świadczeń na kwotę 505 936 złotych,
- samotnego wychowywania dziecka 2522 świadczenia na kwotę 433 860 zł,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego 1919 świadczeń na kwotę 148 060 zł,
- rozpoczęcia roku szkolnego 2565 świadczeń na kwotę 256 500 zł,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania 34 świadczenia na kwotę 3 060 zł,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej 5485 świadczeń na kwotę 438 800 zł.

Zasiłków pielęgnacyjnych wyplacono 17 630 świadczeń na kwotę 2 697 390 złotych.

Świadczeń pielęgnacyjnych wyplacono 2521 świadczeń na kwotę 1 392 675 zł, dodatki do świadczeń pielęgnacyjnych 801 świadczeń na kwotę 80 100 zł.

Specjalny zasiłek opiekuńczy wyplacono 104 świadczenia na kwotę 53 439 zł

Z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka skorzystało 441 rodzin na kwotę 441 000 zł.

Ogółem świadczenia rodzinne w 2013 roku pobierało **3008 rodzin**. Natomiast zasiłki rodzinne pobierało **1796 rodzin**, w tym:

- na 1 dziecko - 634 rodziny,
- na 2 dzieci – 780 rodzin,
- na 3 dzieci – 272 rodziny,
- na 4 i więcej dzieci – 110 rodzin.

Ze świadczeń funduszu alimentacyjnego w 2013 r. korzystało 338 rodzin. Wyplacono 6428 świadczeń na kwotę 2 297 852 zł.

Liczba dłużników alimentacyjnych w gminie wynosi 293 osoby.

Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży realizowało w 2013r zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 76 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 /Dz. U nr: 149 poz. 887/.

Zadania realizowany były poprzez:

Promowanie i prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej.

- Propagowano rodzicielstwo zastępcze poprzez medialną promocję dobrych wzorców opieki zastępczej. W roku 2013 do CPZ zgłosiło się 14 rodzin zainteresowanych zastępczą opieką rodzinną. Szkolenie dla kandydatów na rodzinę zastępczą ukończyło 8 rodzin, w tym 5 rodzin niezawodowych i 3 rodziny spokrewnione / niezawodowe/.

Szkolenie, diagnozowanie i kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;

- Z pośród 14 zainteresowanych rodzinną opieką zastępczą rodzin na szkolenie zgłosiło się 10. Uczestniczyli w szkoleniu prowadzonym programem dla rodzin zastępczych „PRIDE”, posiadającym akceptację MPiPS. Zakwalifikowano kandydatów na rodziny zastępcze 8 rodzin w tym 2 w powiecie łomżyńskim.

Organizowanie szkoleń rodzin zastępczych mających na celu podnoszenie kwalifikacji opiekuńczo-wychowawczych opiekunów zastępczych.

CPZ przeprowadziło w roku 2013 szkolenia doształcające rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych.

1. Organizacja rodzin zastępczych wg znowelizowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
2. Problemy wychowawcze z dziećmi trudnymi: ADHD, zachowania agresywne , buntownicze i wycofujące się
3. Właściwa komunikacja między dorosłym a dzieckiem .Kary i nagrody
4. Warunki niezbędne do budowania poczucia wartości dziecka
5. Przynależność, tożsamość, korzenie rodzinne, autorytet rodzica, tradycja i zwyczaje rodzinne i religijne.
6. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa dzieciom w opiece zastępczej. Wzmocnienie, koncepcja mocnych i słabych stron i potrzeb.
7. Kontakty z rodziną naturalną, pozytywne i negatywne emocje
8. Jak przygotować dziecko w rodzinie zastępczej po traumatycznej rozłące z rodzicami na spotkanie. Kiedy, gdzie, jak często.

9. Emocje spotkań dzieci –rodzic, pozytywne, negatywne. Czy i jak panować nad emocjami.
  10. Rodzina zastępcza jako strona uczestnicząca w spotkaniach rodzic–dziecko. kompetencje rodziny zastępczej w tym zakresie.
  11. Zapewnianie pomocy /psychologa, pedagoga/ oraz wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
  12. Współpraca ze środowiskiem lokalnym,
  13. Zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego,7. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 131 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,.
  14. Regulowanie sytuacji prawnej
- W roku 2013 CPZ zgłosiło do Ośrodka Adopcyjnego 29 dzieci, adoptowanych zostało 15.
W 2013 r. w rodzinach zastępczych przebywało 72 dzieci z Łomży.
15. Praca z rodziną naturalną.

Centrum Pieczy Zastępczej realizowało zadanie gminy w zakresie pracy z rodziną naturalną. Nowe zadanie i nowe stanowisko pracy – asystent rodziny, obecnie fakultatywne od 2014r. będzie obligatoryjnym zadaniem. Usytuowanie asystenta rodziny poza MOPS jest rozwiązaniem innowacyjnym. Pozytywem takiej organizacji jest to, że asystent rodziny kontynuuje pracę pracownika socjalnego w innym wymiarze i innymi metodami. Nie jest kojarzony z pracownikiem socjalnym.

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- 2) terapii i mediacji /skierowanie do specjalistycznych placówek/,
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”.

Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Ważną pozycję odgrywa asystent rodziny.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia

bezpieczeństwa dzieci i rodzin,

13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,

14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,

15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku,

16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,

17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;

18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Asystenci rodziny zatrudnieni w Centrum pracują z rodzinami dysfunkcyjnymi zgłoszonymi przez MOPS, przez Sąd rodzinny lub kuratora sądowego w sytuacji kiedy nadzór kuratorski jest bezskuteczny, praca socjalna nie daje rezultatów a niewydolność wychowawcza rodziców pogłębia się.

Asystent kontynuuje pracę z rodziną również wówczas kiedy dzieci zostały umieszczone w opiece zastępczej. Efektem tej pracy jest zrealizowanie planu naprawczego w funkcjonowaniu rodziny i umożliwienie powrotu dzieci pod opiekę rodziców. O sytuacji w rodzinie naturalnej informuje sąd rodzinny.

Asystent rodziny jest w stałym kontakcie z pracownikiem socjalnym MOPS i Kuratorem sądowym.

Spotkania grup wsparcia prowadzone przez asystentów rodziny w roku 2013r.

1. Zorganizowano w dniu 24 maja 2013r. spotkanie z okazji Dnia Matki w lokalu CPZ dla rodzin naturalnych będących pod opieką asystenta rodziny. Spotkanie ze słodkim poczęstunkiem. Udział wzięło 15 matek z dziećmi

2. Dzień Dziecka zorganizowano w dniu 31 maja 2013r. w Restauracji "Telepizza" w Łomży dla dzieci z rodzin naturalnych objętych wsparciem asystenta rodziny. Zakupiono pizzę, były słodczyce i napoje. Uczestniczyło 41 dzieci + 21 rodziców

3. Na zakończenie wakacji w dniu 26 sierpnia 2013r zorganizowano rejs statkiem po rzece „Narew”. Udział wzięło 10 rodziców + 23 dzieci. Zorganizowano słodki poczęstunek, były lody i napoje.

4. W dniach 12 września 2013r w lokalu CPZ zorganizowano spotkanie grupy samopomocowej dla rodzin objętych wsparciem asystenta, w którym uczestniczyło 16 rodzin. Spotkanie odbyło się z udziałem pielęgniarki wykład dot. higieny. Zorganizowano słodki poczęstunek.

5. Spotkanie grupy współpracującej z asystentami rodzin w ramach „Zdrowa Rodzina” odbyło się w dniu 10 października 2013r w lokalu CPZ. Wykład psychologa na temat jak rozmawiać z dzieckiem. W spotkaniu uczestniczyło 12 rodzin, przy słodkim poczęstunku.

6. Spotkanie grupy samopomocowej w dniu 15.11.2013r w lokalu CPZ. Wykład dyplomowanego dietetyka nt. zdrowego żywienia dzieci i osób dorosłych. Spotkanie ze słodkim poczęstunkiem, kawą i herbatą. Udział wzięło 13 rodzin objętych wsparciem asystentów.

7. W dniu 29 listopada 2013r zorganizowano wyjście do Kina Millenium dla dzieci rodzin objętych wsparciem asystenta. Udział wzięło 36 dzieciaków z rodzicami.

8. Wyjście do Sali Zabaw w dniu 8 grudnia 2013r. Udział w zabawie wzięło 30 dzieci z rodzin zastępczych oraz dzieci rodzin objętych wsparciem asystenta.

9. Spotkanie grupy samopomocowej w lokalu CPZ w dniu 12 grudnia 2013r dla rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. W trakcie spotkania wykład psychologa nt. rozwoju dzieci i młodzieży. Udział wzięło 7 rodzin. Spotkanie ze słodkim poczęstunkiem.

10. W dniu 19 grudnia 2013r zorganizowano w „Klubie Seniora” w Łomży Spotkanie Oplatkowe dla rodzin objętych wsparciem asystenta. Był słodki poczęstunek ciasto, kawa, herbata, napoje. 70 dzieci otrzymało paczki świąteczne. W spotkaniu uczestniczyło 43 rodziców.

Centrum Pieczy Zastępczej złożyło ofertę do MPiPS. Miasto Łomża w roku 2013 otrzymało **dotację celową w kwocie 79 574 zł** na zatrudnienie w 2013r 4 asystentów rodzin i 1 koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Umożliwiło to zwiększenie liczby zatrudnionych w Łomży asystentów w stosunku do wcześniej planowanego .

III. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem

„Wykluczenie społeczne to sytuacja umożliwiająca lub znacznie utrudniająca jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób”³

Bardzo podatną grupą na wykluczenie społeczne są osoby bezrobotne.

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie pomocy bezrobotnym prowadzone były w dwóch kierunkach:

1. zapewnienie środków utrzymania umożliwiających przetrwanie trudnego okresu pozostawania bez pracy,
2. aktywizacja osób bezrobotnych mających na celu wyjście z sytuacji bezrobocia.

Praca socjalna wobec każdej osoby bezrobotnej, ukierunkowana jest na:

- doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia,
- zmianę obrazu siebie oraz ukształtowanie właściwej postawy, prezentowanej na rynku pracy.

Dużym wsparciem dla osób bezrobotnych była realizacja projektu systemowego „EFS- Nowa droga do sukcesu” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Cel główny projektu „EFS- Nowa droga do sukcesu” to zwiększenie szans na rynku pracy osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo z Łomży oraz ich integracja z otoczeniem. Cele szczegółowe projektu to zwiększenie kwalifikacji zawodowych, zdobycie umiejętności umożliwiających wejście na rynek pracy, zwiększenie kompetencji życiowych i umiejętności umożliwiających powrót do życia społecznego uczestników projektu oraz upowszechnienie form aktywnej integracji i pracy socjalnej.

Projekt dotyczył działania 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej. Okres realizacji projektu od 01.02.2012r do 31.12.2013r. i był skierowany do osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkałych w Łomży, zagrożonych wykluczeniem społecznym, którzy nie pracują i są w wieku aktywności zawodowej, o niskich kwalifikacjach zawodowych oraz osób niepełnosprawnych.

Aktywną integracją w ramach projektu „EFS- Nowa droga do sukcesu” w 2013r objęto 130 uczestników

Działania aktywnej integracji

1. Warsztaty z psychologiem w zakresie budowania motywacji do podjęcia pracy, zwiększenia zaradności, radzenia sobie w trudnych sytuacjach, zwiększenia samooceny. Uczestnicy jak i osoby z otoczenia korzystali również z porady indywidualnych psychologa.

³ Problemy definicyjne zjawiska wykluczenia Raport Grupy nr 2 Zespołu Zadaniowego ds. Reintegracji Społecznej MGPIPS, Warszawa 2003, s.17

2. Doradztwo zawodowe w zakresie odkrywania predyspozycji do wykonywania określonej pracy, możliwościach zatrudnienia, poznania nowych technik i metod poszukiwania pracy, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej.

Odbywały się także spotkania indywidualne z doradcą zawodowym w zależności od potrzeb klientów.

3. Warsztaty zarządzania budżetem dotyczyły racjonalnego dysponowania pieniędzmi, długofalowego planowania finansów domowych, systematyczności w oszczędzaniu, poznania zarządzania w sytuacjach kryzysowych, racjonalnego pożyczania.

4. Zajęcia z prawnikiem z zakresu prawa pracy, rodzinnego, cywilnego, karnego a także porady indywidualne w zależności od potrzeb

5. Zajęcia profilaktyczne ze specjalistą terapii uzależnień w celu nabycia wiedzy o uzależnieniach i promocji zdrowia.

Szkolenia zawodowe w I module:

- Obsługa kasy fiskalnej dla 21 osób
- Język angielski – 10 osób
- Usługi krawieckie – 11 osób
- Malarz – 10 osób.
- Opiekun osób starszych - 17 osób
- Kurs prawa jazdy kat. C, C+E – 4 osoby
- Stylizacja paznokci - 10 osób

Uczestnik szkolenia zawodowego przy układaniu glazury

Szkolenia zawodowe w II module:

- Glazurnik - 8 osób
- Obsługa kasy fiskalnej – 24 osoby
- Fakturzysta – 20 osób
- Kelner – 10 osób
- Przewóz rzeczy - 5 osób

Szkolenie zawodowe prawa jazdy kat. C, C+ E

- Kurs prawa jazdy kat. B – 10 osób
- Język angielski – 10 osób

Uczestnicy projektu otrzymali materiały szkoleniowe i korzystali z cateringu. Osoby uczestniczące w szkoleniu – *usługi krawieckie*, otrzymały po zakończeniu kursu maszyny do szycia. 125 osób otrzymało zasiłki celowe. Za 18 dzieci uczestników zostało opłacone przedszkole na czas realizacji projektu oraz za 2 uczestników opłacano chesne za naukę.

Uczestnicy projektu wzięli udział w:

- Wyjeździe do teatru w Warszawie
- Warsztatach wyjazdowych dla uczestników i członków rodzin – komunikacja w rodzinie
- Treningu dobrych manier
- Warsztatach dla rodziców
- Warsztatach dekoracji stołu
- Warsztatach rozwiązywania konfliktów

Uczestnicy podczas warsztatów z doradca zawodowym

Szkolenie zawodowe kelner

Ponadto 30 uczestników projektu w ramach poznania „dobrych praktyk” zwiedziło spółdzielnie socjalne w Toruniu.

Grupa osób w Spółdzielni Socjalnej w Toruniu- dobre praktyki

Projekt systemowy „EFS - *Nowa droga do sukcesu*” miał na celu nie tylko nabycie umiejętności praktycznych na kursach zawodowych, ale także zaktywizowanie uczestników projektu do działań mających na celu znalezienie zatrudnienia, zwiększenie motywacji do podejmowania samodzielnych działań w kierunku poprawy sytuacji życiowej i zawodowej. Z danych uzyskanych od pracowników socjalnych w listopadzie 2013r po ukończeniu udziału w projekcie pracę stałą otrzymało **36 osób**, natomiast prace dorywcze i sezonowe podejmowało **53 osoby**.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach prac społecznie użytecznych udzielił wsparcia dla **25 osób bezrobotnych** korzystających z pomocy finansowej MOPS.

Prace społecznie użyteczne wykonywane były:

- MPGKiM – 5 osób,
- MOPS – 18 osób,
- PCK – 1 osoba.

Osoby wykonujące prace społecznie użyteczne przepracowały 4758 godzin

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży w 2013 roku także realizował zadania przewidziane w Strategii rozwiązywania problemów społecznych na terenie miasta:

Aktywizacja bezrobotnych.

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży w 2013 roku realizował zadania dotyczące aktywizacji bezrobotnych przy udziale środków Funduszu Pracy oraz środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Otrzymane środki z Funduszu Pracy i EFS

Lp.	Rok	Programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej			
		Fundusz Pracy	EFS "Nowe Perspektywy"		Razem
			Kwota dofinansowania	Wkład własny z Funduszu Pracy	
3.	2011r.	3 614 400,00	1 819 800,00	281 100,00	5 715 300,00
4.	2012r.	7 543 700,00	2 147 400,00	339 300,00	10 030 400,00
5.	2013r.	7 857 300,00	4 480 100,00	0,00	12 337 400,00

Limit Funduszu Pracy na rok 2013 przyznany Powiatowemu Urzędowi Pracy w Łomży określił wydatki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu na kwotę 12.337.400,00 zł., na którą składały się następujące środki:

- 4.542,06 tys. zł. – z Funduszu Pracy – tzw. algorytm (zaktywizowano 547 bezrobotnych)
- 4.480,10 tys. zł. – z Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację projektu systemowego „Nowe Perspektywy”(zaktywizowano 485 bezrobotnych);
- 2.370,00 tys. zł. – z rezerwy Ministra na realizację programów konkursowych związanych z aktywizacją bezrobotnych: "Aktywna Młodzież", "Druga Szansa", "Zacząć od nowa", "Droga do pracy", "Przystanek Praca" (zaktywizowano 238 bezrobotnych);
- 945,24 tys. zł. – z programów specjalnych na realizację programów konkursowych obejmujących wsparciem w 100% osoby do 30 roku życia - "Zaplanuj swój start" i osoby powyżej 50 roku życia - "Czas na zmiany" (zaktywizowano 59 bezrobotnych) .

W ramach otrzymanych środków Powiatowy Urząd Pracy w Łomży skierował w 2013 roku łącznie 1369 bezrobotnych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu (w tym 40 osób uczestniczyło w dwóch formach – w szkoleniu i otrzymało dotację na uruchomienie działalności gospodarczej), w tym zamieszkałych na terenie Miasta Łomży 792 osób.

W 2013 roku Powiatowy Urząd Pracy w Łomży na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wydatkował 12.120.389,26 zł. ze środków Funduszu Pracy oraz 733.280,35 zł. na tzw. wydatki fakultatywne. Ogółem w 2013 roku Urząd ze środków Funduszu Pracy wydatkował na formy aktywne i pasywne przeciwdziałania bezrobociu 22.282.778,03zł.

Powyższe środki dotyczą działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na całym obszarze jego działania. Nie prowadzi się oddzielnych rejestrów wydatków w rozbiciu na obsługiwane powiaty.

Tabela Nr 1.

Poziom i struktura środków Funduszu Pracy wydatkowanych przez PUP w Łomży w 2013 roku na aktywne formy przeciwdziałania i łagodzenia skutków bezrobocia

Kategoria wydatków	OGÓLEM FUNDUSZ PRACY				
	Osoby			Budżet projektu ogółem	Wydatkowane wg MPiPS-02
	Limit	Liczba zaktywizowanych osób			
Zaktywizowano		wyłączono wg MPiPS-01			
1. Szkolenie	85	86	81	210 900,00	211 315,08
2. Staż	528	530	529	4 207 490,00	4 187 444,29
3. Prace interwencyjne	121	124	122	786 031,00	783 944,47
4. Roboty publiczne	188	198	198	2 014 140,00	2 002 808,00
5. Doposażenie/wyposażenie stanowiska pracy	100	141	136	1 992 450,00	1 929 035,41
6. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	150	146	145	3 037 500,00	2 917 269,32
7. Prace społecznie użyteczne	68	158	158	63 660,00	63 359,58
8. Zwrot składek ZUS dla spółdzielni socjalnej	10	10	0	23 700,00	23 684,11
9. KRUS	2	2	0	1 529,00	1 529,00
KOSZTY OGÓLEM	1 252	1 395	1 369	12 337 400,00	12 120 389,26
Liczba osób do aktywizacji	1 197	1 339	1 329		

Źródło: Sprawozdania MPiPS-01 oraz finansowe MPiPS – 02 za grudzień 2013r., obliczenia własne.

- Na wyposażenie doposażenie stanowiska pracy zawarto umowy z 86 pracodawcami na 97 miejsc pracy.
- 10 osobom opłacono składki ZUS, ale te osoby zostały zaktywizowane w 2012r.
- 2 osobom opłacono KRUS, ale te osoby nie są wliczane do zaktywizowanych, bo nie zostały wyłączone z rejestrów.
- 2 osobom opłacono studia podyplomowe.

Aktywne formy przeciwdziałania i łagodzenia skutków bezrobocia

Skierowania do pracy

W 2013 roku w powiecie łomżyńskim i mieście Łomża 3477 bezrobotnych podjęło pracę w tym 2265 z Łomży. Do pracy subsydiowanej skierowano 615 bezrobotnych w tym 366 z miasta. Do pracy niesubsydiowanej skierowano 2862 bezrobotnych w tym 1899 z Łomży. Pracę sezonową podjęło 21 osób, w tym 17 mieszkańców z Łomży.

Prace interwencyjne

Priorytetem organizacji prac interwencyjnych było tworzenie nowych, stałych miejsc pracy dla bezrobotnych w istniejących zakładach pracy poprzez wsparcie pracodawców

środkami finansowymi z FP w celu obniżenia kosztów utworzenia tych stanowisk. Organizatorów prac interwencyjnych wybierano komisyjnie.

Realizacja celu głównego – tworzenie nowych miejsc pracy – uwzględniała również edukację osób bezrobotnych. Uczestnicy prac interwencyjnych nabywali nowe umiejętności zawodowe, zgodne z potrzebami danego podmiotu gospodarczego.

Urząd zawierał również umowy na organizację prac interwencyjnych z instytucjami, które nie gwarantowały powstania nowych, stałych miejsc pracy. Dotyczyło to jednostek budżetowych i placówek socjalnych. Kierowano tam przede wszystkim bezrobotnych w szczególnej (trudnej) sytuacji na lokalnym rynku pracy i trudnych do zaktywizowania zawodowego. Umowy takie zaniżają efektywność wykorzystania FP na tę formę przeciwdziałania bezrobociu, ale realizują bardzo ważny aspekt społeczno-socjologiczny.

W 2013 roku do prac interwencyjnych skierowano 122 bezrobotnych w tym 70 z miasta Łomża (48 kobiet). Wśród skierowanych bezrobotnych 30 z miasta Łomża pozostawało bez pracy długookresowo. Wśród tej grupy było 21 kobiet

Roboty publiczne

Podstawowym celem organizowania robót publicznych było wspieranie regionalnych i lokalnych inwestycji, które umożliwiają tworzenie bazy działań dla inwestorów oraz ochrony środowiska, sportu i turystyki, opieki społecznej. Drugim, nie mniej istotnym, było zatrudnienie bezrobotnych pozostających bez pracy długoterminowo, najczęściej bez kwalifikacji, bądź posiadających umiejętności mało przydatne na lokalnym rynku pracy. Zatrudnienie przy robotach publicznych realizowało ponadto bardzo ważny cel społeczno - ekonomiczny – poprawę sytuacji materialnej zatrudnionych bezrobotnych i ich rodzin, a także zapobiegało marginalizacji społecznej.

W 2013 roku PUP w Łomży w ramach robót publicznych skierował do pracy 198 bezrobotnych w tym 100 z miasta Łomży. Wśród skierowanych bezrobotnych 49 osób z miasta, pozostawało bez pracy długotrwale.

Refundacja kosztów na wyposażenie/doposażenie stanowiska pracy

Wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy polegało w 2013 roku na refundacji poniesionych kosztów związanych z wyposażeniem lub doposażeniem stanowiska pracy oraz na zatrudnieniu skierowanego bezrobotnego na okres co najmniej 24 miesięcy.

Podstawowym celem udzielania refundacji na wyposażenie/doposażenie stanowiska pracy Funduszu Pracy była pomoc pracodawcom w tworzeniu nowych miejsc pracy w istniejących na lokalnym rynku podmiotach gospodarczych.

W omawianym okresie zawarto z 86 lokalnymi pracodawcami umowy na refundację kosztów doposażenia lub utworzenia 97 stanowisk pracy dla bezrobotnych w tym z miasta Łomży 69. Utworzono lub doposażono stanowiska pracy w usługach, handlu i produkcji m.in. remontowo budowlane, pracownik biurowy, monter instalacji sanitarnych, specjalista ds. sprzedaży, operator koparki ładowarki, kucharz, robotnik drogowy, stolarz, tapicer itp.

Staże

Staż z urzędu pracy był okazją do zdobycia nowych umiejętności, doświadczenia, a przede wszystkim - pracy. W zamierzeniach stażysta wykonywał to, co każdy inny pracownik. Tyle, że pozostawał bezrobotnym opłacanym przez urząd. Pracodawca zwracający się z wnioskiem o stażystę opisywał program stażu, a więc: określenie zawodu, zakres zadań stażysty, rodzaj kwalifikacji, które uzyska po zakończeniu stażu czy sposób potwierdzenia nabytych kwalifikacji lub umiejętności zawodowych. Musiał także umieścić dane opiekuna stażysty. Znacznie większe szanse na staż w 2013 roku miały te firmy, które zadeklarowały, że bezrobotnego zatrudnią po ukończeniu stażu.

Staże to dobry sposób zdobycia doświadczenia i nawiązania kontaktów dla absolwentów, długotrwale bezrobotnych lub osób, które dotychczas nie pracowały i nie posiadają żadnych

kwalifikacji. Takie osoby bardzo chętnie korzystały w 2013 roku ze staży.

Do odbywania stażu kierowane były osoby bezrobotne do 25 roku życia, a także osoby, które w okresie do upływu 13 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej nie ukończyły 27 roku życia. Z tej formy aktywizacji zawodowej skorzystały również osoby starsze, tj. do 30 roku życia i powyżej 50 roku życia. Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy na staż skierowane mogły być osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy (długotrwale bezrobotni, kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, bezrobotni powyżej 50 roku życia, bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego, bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia, bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia, bezrobotni niepełnosprawni).

W 2013 roku Urząd na organizację staży u pracodawców wydał kwotę w wysokości 4 187 444,29 zł. Zawarto 529 umów z pracodawcami. Do odbycia stażu skierowano 337 osób z Łomży w tym 221 kobiet. Wśród skierowanych bezrobotnych to m.in.:

- osoby do 25 roku życia – 134 osoby,
- osoby powyżej 50 roku życia - 100 osób
- osoby pozostające długotrwale bezrobotne –103 osoby

Opracowywanie i wdrażanie programów ograniczających bezrobocie w roku 2013.

1. Projekty współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

„Nowe Perspektywy”

Projekt „Nowe Perspektywy” w 2013r. był kontynuacją projektu z 2008r., 2009r., 2010r., 2011r. i 2012r. Jest to projekt systemowy współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;

Okres realizacji projektu: 01.01.2013r. – 31.12.2013r.

Główny cel projektu: Zwiększenie szans na zatrudnienie osób bezrobotnych.

Zakładane cele projektu:

- wsparcie bezrobotnych w pozyskaniu miejsc pracy,
- zdobycie doświadczenia zawodowego i praktycznego w miejscu pracy,
- nabycie kwalifikacji zawodowych odpowiadających potrzebom lokalnego rynku pracy,
- promowanie przedsiębiorczości oraz wsparcie w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej,
- zwiększenie aktywności na rynku pracy poprzez wskazanie właściwych metod w poszukiwaniu pracy oraz samo promocję.

Grupa docelowa projektu: Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Łomży, a przede wszystkim osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Formy wsparcia wobec skierowanych bezrobotnych:

1. prace interwencyjne
2. staż
3. szkolenia
4. środki na podjęcie działalności gospodarczej .

W projekcie uczestniczyło ogółem 489 osób (485 osobom udzielono wsparcia finansowego), w tym przerwało udział – 38 osób, powróciło do projektu – 44 osób. 40 osób brało udział w dwóch formach – w szkoleniu i po ukończeniu szkolenia otrzymało środki na

rozpoczęcie działalności gospodarczej. Przedsiębiorcom oraz osobom bezrobotnym udzielono pomocy publicznej na kwotę 2 505 257,53 zł.

Podkonkurs nr 1/POKL/6.1.1/2/2011 „Uwierz w swoje możliwości”

W 2013 r. PUP w Łomży kontynuował realizację projektu konkursowego „Uwierz w swoje możliwości” finansowanego w całości przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013;

Okres realizacji projektu - 01.09.2011r. – 30.06.2013r.

Całkowita wartość projektu – 309 321,00 zł.

Celem głównym projektu „Uwierz w swoje możliwości” było zwiększenie szans na zatrudnienie osób bezrobotnych po 50 roku życia z PUP w Łomży.

Grupą docelową były w 100 % osoby bezrobotne po 50 roku życia zarejestrowane w PUP w Łomży.

Ponadto grupę docelową projektu stanowili:

- osoby niepełnosprawne – 3 os.
- osoby zamieszkujące tereny wiejskie – 6 os.
- osoby długotrwale bezrobotne – 17 os.
- 11 kobiet i 8 mężczyzn.

Podkonkurs nr 1/POKL/6.1.1/3/2011 „Postaw na siebie”

W 2013r. PUP w Łomży kontynuował realizację projektu konkursowego „Postaw na siebie” finansowanego w całości przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013;

Okres realizacji projektu - 01.09.2011r. – 30.06.2013r.

Całkowita wartość projektu – 529 938,00 zł.

Celem głównym projektu „Postaw na siebie” było zwiększenie szans na zatrudnienie osób bezrobotnych z PUP w Łomży.

Grupą docelową były osoby długotrwale bezrobotne, do 25 roku życia, niepełnosprawne, po 45 roku życia oraz kobiety, zwłaszcza powracające oraz wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dziecka.

Ponadto grupę docelową projektu stanowiły:

- osoby niepełnosprawne – 5 os.
- osoby zamieszkujące tereny wiejskie – 13 os.
- osoby długotrwale bezrobotne – 18 os.
- 18 kobiet i 16 mężczyzn.

Podkonkurs nr 1/POKL/6.1.1/3/2011 „Aktywni i efektywni”

W 2013r. PUP w Łomży rozpoczął realizację projektu „Aktywni i efektywni” skierowanego do osób bezrobotnych do 30 roku życia oraz osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia realizowanego w partnerstwie z PUP w Kolnie i PUP w Zambrowie w ramach

Poddziałania 6.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Urząd jest LIDEREM PROJEKTU.

Celem projektu jest zwiększenie szans na zatrudnienie osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Łomży poprzez odbycie stażu.

Uczestnicy projektu: osoby bezrobotne do 30 roku życia oraz osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia z terenu działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży. Wsparciem zostanie objęte 82 osoby bezrobotne, w tym 27 osób z miasta Łomża,

Programy z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

W roku 2013 środki z rezerwy ministra mogły być przeznaczone m.in. na finansowanie i realizację:

1. programów zwiększających aktywność zawodową osób w wieku 50 plus, do 30 roku życia i dla osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy;
2. programów na rzecz osób bezrobotnych, zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi, w tym w ramach programów współfinansowanych z wkładu finansowego Europejskiego funduszu Dostosowania do Globalizacji oraz programów związanych z aktywizacją osób bezrobotnych na terenach, których miały miejsce klęski żywiołowe;
3. programów specjalnych, na podstawie art. 66a ust. 7 ustawy;

Na uzyskanie środków z rezerwy mogły liczyć jedynie programy przewidujące wysoką efektywność zatrudnieniową. Szczegółnej analizie poddane zostały programy przewidujące finansowanie dotacji na podejmowanie przez bezrobotnych działalności gospodarczej oraz refundacji pracodawcom wyposażenia lub wyposażenia stanowisk pracy.

W przypadku wnioskowania o finansowanie programów związanych z likwidacją klęsk żywiołowych należało podać informację określającą wysokość poniesionych strat skutkujących zmniejszeniem zatrudnienia, zaangażowaniu środków samorządowych na likwidację klęski oraz przewidywanych efektach zatrudnieniowych programu.

1. PUP w Łomży w 2013r. złożył na ogłoszone konkursy z rezerwy ministra projekty programów:
  1. „Aktywna młodzież,, – program obejmujący wsparciem w 100% osoby do 30 roku życia,
  2. "Druga szansa" – program obejmujący wsparciem w 100% osoby po 50 roku życia,
  3. "Zacząć od nowa" – obejmujący wsparciem w 100% osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
  4. „Droga do pracy” – obejmujący wsparciem osoby bezrobotne do 30 roku życia oraz powyżej 50 roku życia,
  5. „Przystanek praca” – obejmującego wsparciem w 100% osoby do 30 roku życia z art. 49.
2. Urząd złożył na ogłoszone konkursy z rezerwy ministra projekty programów specjalnych:
  1. "Zaplanuj swój start" program obejmujący wsparciem w 100% osoby do 30 roku życia,
  2. "Czas na zmiany" – program obejmujący wsparciem w 100% osoby powyżej 50 roku życia.

Programy konkursowe z rezerwy ministra

„Aktywna młodzież,,

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży złożył i otrzymał w drodze ogłoszonego konkursu środki na program „Aktywna młodzież,, mający na celu zaktywizowanie osób do 30 roku życia.

Cele szczegółowe programu to:

- wsparcie bezrobotnych w pozyskaniu miejsca pracy;

- zdobycie doświadczenia zawodowego i praktycznych umiejętności zawodowych;
- nabycie kwalifikacji zawodowych odpowiadających potrzebom lokalnego rynku pracy;
- promowanie przedsiębiorczości oraz wsparcie w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej;

Okres realizacji:

01.03.2013 r. – 31.12.2013 r.

"Druga szansa"

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży złożył i otrzymał w drodze ogłoszonego konkursu środki na program "Druga szansa" mający na celu zaktywizowanie osób powyżej 50 roku życia.

Celem programu było przywrócenie zdolności zatrudnieniowej, objęcie działaniami aktywizującymi oraz umożliwienie podjęcia i utrzymania zatrudnienia lub samozatrudnienia przez osoby bezrobotne w wieku niemobilnym tj. powyżej 50 roku życia. grupa aktywizowanych osób: osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia, w tym pozostające w rejestrze bezrobotnych co najmniej 6 miesięcy, z terenu działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży.

Cele szczegółowe programu to:

- wzrost motywacji uczestników programu do aktywności zawodowej;
- wsparcie bezrobotnych w pozyskaniu miejsca pracy;
- umiejętność planowania działań zawodowych;
- podniesienie kwalifikacji zawodowych odpowiadających potrzebom lokalnego rynku pracy;
- uzyskanie nowego lub dodatkowego doświadczenia zawodowego i praktycznych umiejętności zawodowych;
- promowanie przedsiębiorczości oraz wsparcie w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej;
- wzrost zatrudnienia wśród uczestników programu;
- uświadomienie pracodawcom korzyści płynących z zatrudniania osób powyżej 50 roku życia.

Okres realizacji :

01.03.2013 r. – 31.12.2013 r.

"Zacząć od nowa"

Celem Programu była aktywizacja zawodowa oraz uzyskanie zatrudnienia przez osoby bezrobotne znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy określone w art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Program „Zacząć od nowa” przewidywał następujące wsparcie dla jego uczestników:

1. Pośrednictwo pracy z opracowaniem IPD dla 32 os.
2. Poradnictwo zawodowe z opracowaniem IPD dla 32 os.
3. Staż dla 20 os. - staże trwały do 3,5 m-ca. Pracodawcy zostali zobowiązani do zatrudnienia stażysty, po zakończeniu stażu, na okres co najmniej 3 miesięcy.
4. Roboty publiczne dla 12 os. – roboty publiczne trwały do 5,5 m-cy. Powiatowy Urząd Pracy w Łomży zawierał umowy na organizację robót publicznych z pracodawcami, którzy zadeklarowali, iż po zakończeniu robót publicznych zatrudnią skierowaną osobę na okres nie krótszy niż 3 miesiące. Okres realizacji programu:

09.07.2013 r. – 31.12.2013 r.

„Droga do pracy”

Uczestnicy programu:

- osoby bezrobotne do 30 roku życia
- osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy (art.49).

Program „Droga do pracy” przewidywał następujące wsparcie dla jego uczestników:

1. Pośrednictwo pracy dla 63 os,
2. Poradnictwo zawodowe dla 63 os.
3. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej dla 10 os. w wysokości 20 000 zł
4. Doposażenie/wyposażenie stanowiska pracy dla 11 os. w wysokości 20 000 zł
5. Roboty publiczne dla 23 os.
6. Prace społecznie użyteczne dla 19 os.

Okres realizacji programu: 22.11.2013 r. – 31.12.2013 r.

"Przystanek Praca"

Uczestnicy programu:

- osoby bezrobotne do 30 roku życia
- osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy (art.49).

Program „Przystanek praca” przewidywał następujące wsparcie dla jego uczestników:

- Pośrednictwo pracy dla 11 os,
  - Poradnictwo zawodowe dla 11 os.
  - Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej dla 6 os.
  - Doposażenie/wyposażenie stanowiska pracy dla 5 os.
- Okres realizacji programu: 05.12.2013 r. – 31.12.2013 r.

Konkursowe programy specjalne

Program specjalny: to zespół działań adresowanych do bezrobotnych, poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu i pracowników, mających na celu dostosowanie posiadanych lub zdobycie nowych kwalifikacji i umiejętności zawodowych oraz wsparcie zagrożonych likwidacją lub istniejących i tworzonych miejsc pracy.

Programem specjalnym obejmowano w pierwszej kolejności bezrobotnych i poszukujących pracy, w stosunku, do których stosowane usługi i instrumenty rynku pracy okazały się niewystarczające do powrotu na rynek pracy bądź utrzymania miejsc pracy. Podstawowym warunkiem, aby uznać, iż program przygotowany przez urząd pracy posiadał znamiona programu specjalnego, było zastosowanie wobec wszystkich jego uczestników równoległe usług i instrumentów rynku pracy, jak również specyficznych elementów wspierających zatrudnienie, które miały stanowić drogę do przezwyciężenia barier, utrudniających ich aktywizację zawodową.

Łączna kwota wydatków poniesionych na specyficzne elementy wspierające zatrudnienie, związane z realizacją programu specjalnego, nie mogła przekroczyć 20 % środków Funduszu Pracy, przeznaczonych na realizację programu specjalnego.

Koszt jednego uczestnika - 10 krotność przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu rozpoczęcia programu specjalnego (ok. 36 900 zł).

Finansowanie programu specjalnego:

- wkład własny 10% środków Funduszu Pracy, przyznanych w ramach tzw. algorytmu (na formy aktywne oraz zadania fakultatywne),
- pozostałe środki na realizację programu specjalnego pochodziły z Funduszu Pracy z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Realizacja programu specjalnego wymagała zaopiniowania przez Powiatową Radę Zatrudnienia.

Opinia musiała zawierać:

- a. celowość realizacji programu, w szczególności:
  - liczbę osób objętych programem, kryteria doboru tych osób,
  - zakładane rezultaty programu specjalnego z podaniem mierników i trybu dokonywania oceny,
  - koszt realizacji programu specjalnego, w tym poszczególnych przedsięwzięć;
- b) proponowane przez starostę zmiany realizacji programu specjalnego.

Podstawa prawna realizacji programów specjalnych – art.66b ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U z 2008 r. Nr 69 poz.415 z póź. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2009 roku w sprawie programów specjalnych (Dz. U. Nr 50 poz.401) oraz Zasady ubiegania się o dodatkowe środki Funduszu Pracy z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej na finansowanie/dofinansowanie programów specjalnych w 2013 r.

„Zaplanuj swój start”

Program „Zaplanuj swój start” był Programem mającym na celu aktywizację osób bezrobotnych do 30 roku życia zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łomży. Okres realizacji 15.05.2013 r. – 31.12.2013 r.

„Czas na zmiany”

Program „Czas na zmiany” był programem mającym na celu aktywizację osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łomży.

Okres realizacji 15.05.2013 r. – 31.12.2013 r.

Według ogólnej i powszechnie podzielanej opinii badaczy, polityków i społeczeństwa definicja wykluczenia społecznego oznacza, że dana jednostka lub jakaś grupa społeczna nie może uczestniczyć w pełni w ważnych dziedzinach życia wspólnoty. Najczęściej wykluczenie utożsamia się z ubóstwem, lub traktuje ubóstwo jako główny powód wykluczenia. Analizując źródła i konkretne wskaźniki wykluczenia należy z pewnością jako główne wskazać bezrobocie, na które wpływ mają czynniki społeczne takie jak sytuacja gospodarcza kraju oraz czynniki indywidualne takie jak brak wykształcenia, niepełnosprawność, uzależnienia, długotrwałe oddalenie od rynku pracy, przekroczenie 50 roku życia.

Wszelkie działania realizowane przez Urząd Pracy zmierzają do zmniejszenia bezrobocia i tym samym ograniczenia skutków wykluczenia społecznego. Mimo podejmowania różnorodnych działań, niestety w roku minionym stale zwiększała się stopa bezrobocia na terenie działania naszego urzędu.

Dla skutecznej i efektywnej realizacji zadań stworzono systemu stałego monitorowania, kontroli i oceny efektów. Systematycznie analizowano stan zaawansowania realizacji poszczególnych przedsięwzięć i ich zgodności ze sformułowanymi celami. Wyciągano wnioski z tego, co zostało, a co nie zostało zrobione, a także modyfikowano dalsze poczynania w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele.

Spowolnienie gospodarcze trwające od 2009 roku wpłynęło negatywnie na sytuację gospodarzą i finansową osób bezrobotnych oraz przedsiębiorców. W 2013 r PUP w Łomży na aktywne formy otrzymał z Funduszu Pracy 71,2% środków w porównaniu do 2010 roku (był to rok bardzo korzystny), a co za tym idzie, mniej bezrobotnych i pracodawców otrzymało pomoc. W trudnej sytuacji znalazła się subpopulacja bezrobotnych, która wymagała szczególnych działań aktywizujących.

Żeby to zjawisko złagodzić, podjęto szeroko zakrojone działania na rynku pracy prowadzące przede wszystkim do ochrony istniejących oraz powstawania nowych miejsc pracy, poprzez wsparcie pracodawców środkami Funduszu Pracy i unijnymi otrzymanymi dzięki wygraniom konkursami ogłaszanych przez WUP w Białymstoku, Urząd Marszałkowski i Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. W 2013 roku pracownicy komórki do spraw projektów Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży pozyskali dodatkowe środki w wysokości ok. 9 550 tys. zł. na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, dzięki którym urząd zaktywizował dodatkowo 800 bezrobotnych, jak i innych działań zmierzających do udzielenia wszechstronnej pomocy osobom wymagającym wsparcia oraz ochrony lokalnego rynku pracy.

Na pakiet rozwiązań zwiększających zatrudnienie złożyło się m.in.: obniżenie kosztów pracy związanych z zatrudnieniem, system szkoleń i podnoszenia kwalifikacji wśród bezrobotnych. Również istotne było wzmocnienie ich potencjału psychicznego, aby umieli radzić sobie ze stresem oraz rozwiązywaniem problemów dnia codziennego po to, by nie ujawniały się w ich środowiskach zachowania patologiczne.

Dodatkowo jednak o tym czy znaleźli oni pracę decydowała ich determinacja w jej aktywnym poszukiwaniu oraz wysoki poziom motywacji do podjęcia zatrudnienia. Warto przy tym podkreślić, że szanse zatrudnienia osób bezrobotnych na terenie miasta uzależnione były od następujących czynników: posiadania kwalifikacji, przez te osoby, odpowiednich do potrzeb lokalnego rynku pracy; mobilności i aktywnej postawy w zakresie poszukiwania pracy; chęci korzystania z aktywnych form wsparcia oferowanych dla nich, głównie tych, które umożliwiają realną pracę (np. jednorazowe środki na działalność gospodarczą) bądź tych, które umożliwiają czasowe świadczenie pracy (np. w ramach stażu zawodowego, przyuczenia do zawodu, prac interwencyjnych). Dużym zainteresowaniem ze strony bezrobotnych cieszyły się kursy i szkolenia, dlatego też pracownicy urzędu zajmujący się tą problematyką dokonywali ewaluacji ich skuteczności.

Podejmowanie działalności gospodarczej było najskuteczniejszym narzędziem aktywnej walki z długotrwałym bezrobociem. Jednak należy pamiętać, że nie było to możliwe w przypadku wszystkich bezrobotnych, ponieważ kategoria trwale wykluczonych z rynku pracy skupiała też jednostki, których niski kapitał indywidualny utrudniał bądź uniemożliwiał samo zatrudnienie. Pomoc tej grupie klientów była szczególnie trudna i wymagała wielu specjalistycznych działań ze strony doradców zawodowych, psychologów, pedagogów, lekarzy medycyny pracy oraz pracowników socjalnych. Dlatego istniała ścisła współpraca pomiędzy Urzędem, instytucjami pomocy społecznej oraz organizacjami pozarządowymi podejmowana w celu budowania partnerskiej platformy pomocy świadczonej na rzecz bezrobotnych.

W okresie od 01.01.13r do 31.12.2013r Powiatowy Urząd Pracy w Łomży systematycznie doskonalił formy współpracy ze społecznymi partnerami rynku pracy – samorządami gmin, OHP, łomżyńskimi uczelniami wyższymi oraz innymi urzędami pracy i instytucjami rynku pracy. Szczególnie dobrze układa się współpraca z Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Łomży (WUP w Białymstoku, Oddział Terenowy w Łomży). W celu zapewnienia osobom bezrobotnym i poszukującym pracy pełnej informacji o rynku pracy i usługach urzędu osoby bezrobotne są informowane o działaniach Centrum i planowanych

terminach zajęć, a także o możliwości skorzystania z pomocy doradcy zawodowego – psychologa.

W 2013r. doradcy zawodowi brali udział w szkoleniach, konferencjach i seminariach dotyczących problematyki rynku pracy, współpracy PUP z ośrodkami pomocy społecznej i powiatowymi centrami pomocy rodzinie w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych, kształcenia ustawicznego, przedsiębiorczości, planowania kariery zawodowej, wyboru zawodu lub kierunku kształcenia organizowanych przez partnerów rynku.

W 2013 roku, na obszarze działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży, populacja bezrobotnych ogółem zwiększyła się o 290 osób (tj. o 4,4%). W tym okresie przybyło 174 mężczyzn (tj. 5,3%), natomiast populacja bezrobotnych kobiet wzrosła o 116 osób, czyli 3,6%.

Bezrobotni z Łomży stanowili 60,0% ogółu zarejestrowanych, czyli o 0,9 punktu procentowego mniej niż w końcu 2012 roku.

Wzrost bezrobocia był najszybszy w Powiecie Łomżyńskim – 6,7% czyli o 2,3 punktu procentowego większy niż na całym obszarze działania urzędu oraz o 3,7 punktu procentowego większy niż w Łomży. Również tempo zwiększania się populacji bezrobotnych kobiet największe było na terenach wiejskich – 7,5%. W mieście i na obszarze działania urzędu zanotowano wzrost populacji bezrobotnych kobiet odpowiedni o 1,0% i 3,6%.

W tym okresie na obszarze działania Urzędu zanotowano zmniejszenie udziału bezrobotnych kobiet w bezrobociu rejestrowanym o 0,5 punktu procentowego, który na koniec 2013 roku wyniósł 49,3%, a w mieście o 1,0 punkt procentowy (48,3%). Natomiast na terenie powiatu łomżyńskiego udział kobiet w ogółem bezrobotnych zwiększył się o 0,4 punktu procentowego i wyniósł 50,9%.

Na obszarze działania Urzędu wartość stopy bezrobocia zwiększyła się o 0,6 punktu procentowego i wynosiła 15,8% (odpowiednio o 0,6 punktu w Łomży i wyniosła 17,4%, tyleż samo w powiecie łomżyńskim i wynosiła 13,8%).

Wartości stopy bezrobocia dla miasta Łomży, powiatu łomżyńskiego, polski i województwa podlaskiego są zweryfikowanymi przez GUS wartościami stopy bezrobocia według województw, podregionów i powiatów, aktualnymi w ostatnim dniu kolejnych miesięcy danego roku (wartości zmienne).

Trudniejsza wciąż sytuacja utrzymuje się na lokalnym rynku pracy w Łomży. Stopa bezrobocia w mieście jest o 1,6 punktu procentowego większa niż średnia na obszarze obydwu powiatów i o 3,6 punktu procentowego od wartości stopy na terenie powiatu łomżyńskiego.

W końcu 2013 roku wartość stopy bezrobocia w mieście stanowiła 110,1% średniej wartości stopy z obu powiatów i 126,1% wartości na obszarze Powiatu Łomżyńskiego.

W tym samym czasie średnia wartość stopy bezrobocia w Polsce wynosiła 13,4%. Oznacza to, że na obszarze działania urzędu pracy w Łomży wartość stopy bezrobocia stanowiła 117,9% średniej wartości krajowej natomiast wartość na terenie Łomży 129,8%.

W porównaniu do wskaźnika dla Województwa Podlaskiego stopa bezrobocia dla Miasta Łomży wynosiła **115,2% jego wartości.**

W 2013 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży zgłosiło się 6988 bezrobotnych, w tym 61,6% (**4307 osób**) **pochodziło z terenu Łomży.** Status bezrobotnego z przyczyn zakładów pracy uzyskały 102 nowo zarejestrowane osoby, a 5369 nie posiadało prawa do zasiłku.

„Odpływ” bezrobotnych z ewidencji urzędu pracy wyniósł 6698 osób (w tym 4188, czyli 62,5% z terenu miasta Łomża) i był mniejszy od „napływu” o 290 osób, tj. o 4,1% (w Łomży odpowiednio 119, czyli o 2,8%).

Wskaźnik „napływu” określony stosunkiem liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych do ogólnej liczby bezrobotnych na koniec 2013 roku wynosił 102,4% (105,2% dla miasta), a wskaźnik „odpływu” z bezrobocia – 98,2% (102,3% dla miasta).

Wskaźnik płynności rynku pracy oznacza stosunek liczby bezrobotnych wyrejestrowanych w okresie sprawozdawczym z tytułu podjęcia pracy do liczby bezrobotnych zarejestrowanych w tym samym czasie. I tak dla obszaru działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży ukształtował się na poziomie 49,8%, dla miasta Łomży – 52,6%, a dla powiatu Łomżyńskiego – 45,2%.

Na koniec 2013 roku wskaźnik płynności rynku pracy był większy w mieście niż na terenach wiejskich o 7,4 punktów procentowych.

W okresie 2013 roku 3477 (w tym 2265 z Łomży) bezrobotnych podjęło pracę. Podejmujący zatrudnienie stanowili 51,9% w „odpływie” bezrobotnych. Natomiast w y udział tej kategorii osób w „odpływie” bezrobotnych wynosił 54,1%. Z powodu nie potwierdzenia gotowości do pracy i dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego oraz odmowy bez uzasadnionej przyczyny pracy lub udziału w formach aktywnych z ewidencji bezrobotnych ubyło 1976 osób (w Łomży – 1186), które stanowiły 29,5% (w mieście odpowiednio 28,3%) całkowitego „odpływu” bezrobotnych.

Bieżące diagnozowanie sytuacji bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy warunkuje realizację działań pomocowych w poszukiwaniu pracy, zapobiegających marginalizacji społecznej i zjawisku „dziedziczenia bezrobocia” wśród tych populacji.

Na koniec grudnia 2013 roku w ewidencji urzędu w tej kategorii bezrobotnych było zarejestrowanych 6264 bezrobotnych, w tym m. in. :

- ✓ 425 osób (w tym 366 kobiet) samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia, czyli 6,2% ogółu bezrobocia rejestrowanego;
- ✓ 171 osób, w tym 132 kobiety w wieku do 27 lat, które ukończyły szkołę wyższą w okresie ostatnich 12 miesięcy, a ich udział w ogółem bezrobotnych wynosił 2,5%;
- ✓ 100 bezrobotnych, w tym 5 kobiet, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia, tj. 1,5 % bezrobocia rejestrowanego.

Z powyższych danych wynika, że 91,8% zarejestrowanych w ewidencji bezrobotnych znajduje się w szczególnej sytuacji na lokalnym rynku pracy. Oznacza to, że lokalny rynek pracy jest bardzo trudny i wymaga podejmowania szczególnie intensywnych i skutecznych działań na rzecz rozwiązania problemu braku pracy.

Poniżej omówiono sytuację pozostałych grup bezrobotnych będących w rynku pracy.

Bezrobotni do 25 roku życia.

W 2013 roku na obszarze działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży populacja bezrobotnych do 25 roku życia zmniejszyła się o 22 bezrobotnych, czyli 1,5%.

W omawianym przedziale czasowym udział tej kategorii bezrobotnych w ogółem zarejestrowanych zmniejszył się o 1,7 punktu procentowego i ukształtował się na poziomie 21,5%.

Z powyższych danych wynika, że na koniec grudnia 2013 roku co 5 bezrobotny nie miał ukończonych 25 lat życia.

Wśród podejmujących pracę bezrobotni do 25 roku życia stanowili w tym czasie 23,9%, i było ich 830. Zatrudnienie subsydiowane w tej grupie wśród podejmujących pracę stanowiło 17,5%, czyli dotyczyło 145 osób, w tym 66 kobiet.

Bezrobotni powyżej 50 roku życia.

Na koniec 2013 roku w ewidencji bezrobotnych było 1660 osób powyżej 50 roku życia, czyli o 178 więcej (12,0%) niż na koniec 2012 roku. Populacja bezrobotnych kobiet w tej kategorii wzrosła o 68 osób, czyli 11,8%. W tym czasie przybyło 110 (12,1%) bezrobotnych mężczyzn po 50 roku życia.

Udział bezrobotnych powyżej 50 roku w ogółem zarejestrowanych wynosił 24,3%, czyli o 1,6 punktu procentowego więcej niż na koniec ub. roku. Oznacza, że sytuacja tej kategorii poszukujących pracy na lokalnym rynku pracy pozostaje bardzo trudna. Brakiem pracy dotkniętych jest więcej mężczyzn (61,3%) niż kobiet, czyli przeciwnie niż na całym obszarze działania urzędu pracy w Łomży, gdzie bezrobotne kobiety stanowią 49,3% wszystkich zarejestrowanych.

W tej kategorii, w omawianym okresie, udział bezrobotnych kobiet pozostał na tym samym poziomie 38,7%.

Obserwuje się, że skuteczna reaktywacja zawodowa bezrobotnych po 50. na rynku pracy jest zadaniem bardzo trudnym nawet w przypadku obniżania kosztów pracy poprzez subsydiowanie zatrudnienia tej populacji w ramach form aktywnych.

W ciągu 2013 roku 581 bezrobotnych powyżej 50 roku życia podjęło pracę, w tym 146 zatrudnienie subsydiowane. Zatrudnienie subsydiowane wśród podejmujących pracę w tej grupie stanowiło aż 25,1%. Udział bezrobotnych w wieku 50+ podejmujących zatrudnienie wśród całej populacji podejmujących pracę w tym czasie wynosi 16,7%.

Długotrwale bezrobotni.

Na lokalnym rynku pracy bezrobotni długotrwale stanowili 55,3% ogólnej populacji zarejestrowanych. W końcu 2013 roku zarejestrowanych było 3771 długookresowo pozostających bez pracy, w tym 53,3% kobiet. Udział kobiet w tej grupie na koniec 2012 roku kształtował się na poziomie 54,9%, czyli zanotowano zmniejszenie o 1,6 punktu procentowego.

W analizowanym czasie populacja długotrwale bezrobotnych zwiększyła się o 309 osób, czyli 8,9%, a jej udział w ogółem zarejestrowanych zwiększył się o 2,3 punktu procentowego. Liczebność grupy długotrwale bezrobotnych mężczyzn wzrosła o 199 osób, tj. 12,7%, a populacja kobiet o 110 osób, tj. 5,8%.

Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych.

W ewidencji bezrobotnych zarejestrowanych było 2230 osób bez kwalifikacji zawodowych. Wśród nich 52,0% to kobiety (1159 osób). W 2013 roku kategoria ta zwiększyła liczebność o 84 osoby, czyli 3,9%. W tym samym czasie przybyło 57 kobiet, czyli 5,2%.

Natomiast udział tej kategorii bezrobotnych w ogółem zarejestrowanych zmniejszył się o 0,1 punktu procentowego i na koniec 2013 roku wynosił 32,7%.

Wśród podejmujących pracę bezrobotni bez kwalifikacji stanowili 21,6% i było ich 753. W tym czasie w ewidencji urzędu przybyło 27 mężczyzn bez kwalifikacji zawodowych, czyli 2,6%.

Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego.

Co czwarty bezrobotny zarejestrowany w urzędzie pracy w Łomży nie posiada doświadczenia zawodowego. Na koniec grudnia 2013 roku tworzyli oni grupę 1815 osobową,

w której było 1036 kobiet. Populacja ta zwiększyła liczebność o 93 osoby, czyli 5,4%. W tym samym czasie przybyło 44 bezrobotnych mężczyzn nie posiadających doświadczenia zawodowego, czyli 6,0%.

Brak doświadczenia zawodowego to bardzo ważna przyczyna pozostawania bez pracy, gdyż pracodawcy, szczególnie teraz, w trudnej sytuacji gospodarczej kraju, poszukują pracowników o ściśle określonych umiejętnościach zawodowych, potwierdzonych stażem. Jest to grupa, do której powinny być adresowane miejsca pracy organizowane w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu. Wsparcie pracodawcy środkami Funduszu Pracy może stanowić zachętę, by zatrudnić bezrobotnego bez doświadczenia zawodowego, ale przede wszystkim obniży koszt zorganizowania miejsca pracy.

W 2013 roku wśród tej kategorii bezrobotnych 809 osób podjęło zatrudnienie. Grupa ta stanowiła 23,3% ogółu podejmujących zatrudnienie.

Udział kobiet w tej populacji bezrobotnych jest bardzo duży i na koniec grudnia 2013 roku wynosił 57,1%, czyli o 7,8 punktów procentowych więcej niż w ogółem bezrobotnych. Tak wysoki odsetek kobiet wśród tej kategorii z pewnością wskazuje, że lokalni pracodawcy wciąż chętniej zatrudniają mężczyzn niż kobiety.

Bezrobotni bez wykształcenia średniego.

Wśród bezrobotnych 50,8%, czyli 3469 (w tym 1328 kobiet) osób nie posiadało wykształcenia średniego. To niekorzystna struktura bezrobocia wg wykształcenia na lokalnym rynku pracy, tym bardziej, że aż 1761 osób w tej grupie posiadało wykształcenie co najwyżej gimnazjalne. Trzeba podkreślić, że wykształcenie średnie najczęściej jest minimalnym jakiego wymagają pracodawcy przy poszukiwaniu pracowników.

Jest to dość trudna grupa bezrobotnych do aktywizacji zawodowej oraz przekwalifikowania. Brak dostatecznego wykształcenia ogranicza bowiem działania służb zatrudnienia w reaktywacji zawodowej bezrobotnych tworzących tą subpopulację.

W 2013 roku kategoria ta zwiększyła swoją liczebność o 144 osoby, tj. 4,3%. Jej udział w bezrobociu rejestrowanym wyniósł 50,8% i był mniejszy o 0,1 punktu procentowego niż na koniec 2012 roku.

Wśród tej grupy bezrobotnych 1279 osób podjęło pracę, co stanowiło 36,8% populacji podejmującej zatrudnienie w tym okresie sprawozdawczym.

Kobiety w tej subpopulacji stanowią 38,3% czyli o 11,0 punktów procentowych mniej niż w ogółem bezrobotnych. Wynika z tego wniosek, że kobiety najprawdopodobniej są lepiej wykształcone niż mężczyźni. W tym czasie udział bezrobotnych kobiet w tej kategorii zwiększył się o 0,1 punktu procentowego.

Sytuacja na lokalnym rynku pracy w grudniu 2013 roku

Wyszczególnienie	PUP w Łomży	Miasto Łomża	Powiat Łomżyński	Udział Łomży w ogółem w %
Liczba bezrobotnych	6821	4095	2726	60,0
w tym z prawem do zasiłku	783	523	260	66,8
Liczba bezrobotnych kobiet	3366	1978	1388	58,8
Zwolnieni z przyczyn zakładów pracy	106	80	26	75,5
Zamieszkali na wsi	2413	0	2413	0
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	464	233	231	50,2
W tym bezrobotni, którzy ukończyli	171	102	69	59,6

szkołę wyższą do 27 roku życia					
Cudzoziemcy		77	77	0	100,0
Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Bezrobotni w wieku do 25 lat	1469	673	796	45,8
	Długotrwale bezrobotne	3771	2235	1536	59,3
	Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	773	416	357	53,8
	Bezrobotni w wieku powyżej 50 lat	1660	1220	440	73,5
	Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	2230	1237	993	55,5
	Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego	1815	932	883	51,3
	Bezrobotni bez wykształcenia średniego	3469	2001	1468	57,7
	Samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	425	276	149	64,9
	Bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	100	78	22	78,0
	Niepełnosprawni bezrobotni	491	370	121	75,4
	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone w miesiącu		131	110	21
Podjęcia pracy ogółem		206	135	71	65,5
w tym praca subsydiowana		67	33	34	49,2
Stopa bezrobocia w %		15,8*	17,3	13,6	

Źródło: Sprawozdania o rynku MPiPS – 01 za grudzień 2013 roku, obliczenia własne.

* - wartości stopy bezrobocia nie weryfikowane przez GUS

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży w 2013 roku, realizując swoje zadania ustawowe związane z ograniczaniem i przeciwdziałaniem bezrobociu, czynnie włączał się w rozwiązywanie problemów społecznych związanych z bezrobociem. Struktura celów polityki przeciwdziałania bezrobociu i jego negatywnym skutkom była złożona i obejmowała łagodzenie skutków bezrobocia przez czasową aktywizację tych bezrobotnych w ramach aktywnych programów rynku pracy

Dodatkowo jednak o tym czy bezrobotni znajdowali pracę decydowało to, czy wykazywali się determinacją w jej aktywnym poszukiwaniu oraz czy mieli wysoki poziom motywacji do podjęcia zatrudnienia.

Jednocześnie szansą na zmniejszenie bezrobocia na terenie Łomży była zmiana postaw pracodawców, bezskutecznie poszukujących pracowników, co do wysokości zarobków, pozwalających na znalezienie i utrzymanie pracownika. Pracodawcy byli w stanie zaoferować wyższe wynagrodzenie bez zagrożenia dla kondycji firmy. Wymagało to jednak z ich strony ograniczenia konsumpcji własnej lub też zgody na wydłużenie czasu zwrotu inwestycji.

Podejmowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Łomży działania aktywizujące wpłynęły na poprawę sytuacji na rynku pracy, w tym osób w najtrudniejszej sytuacji, a więc również osób w wieku nie mobilnym. Jednak łomżyński rynek pracy nadal wymaga podejmowania szeregu działań na rzecz zmniejszania bezrobocia oraz przywracania na rynek pracy licznej grupy osób pozostających biernymi zawodowo. Szczególnie istotnego znaczenia nabiera to w sytuacji prognozowanego starzenia się społeczeństwa, które już dziś jest widoczne oraz

pozostawania w Urzędzie osób, które mają największe problemy w znalezieniu zatrudnienia z uwagi na posiadane wykształcenie, kwalifikacje zawodowe, czy czas pozostawania bez pracy. Przy niekorzystnych tendencjach demograficznych i prognozach, aktywizacja i zatrzymanie na rynku pracy osób w wieku niemobilnym nabiera szczególnej wagi. Zmiany w strukturze wieku ludności oznaczają istotne wyzwania dla systemu zabezpieczenia społecznego.

Poza wsparciem udzielonym osobom bezrobotnym, Powiatowy Urząd Pracy realizował zadania na rzecz podmiotów, które działają w formie spółdzielni socjalnych czy Centrum Integracji Społecznej w Łomży. Instytucje te zajmują się aktywizacją społeczną i zawodową osób realnie zagrożonych wykluczeniem społecznym.

— refundowano z Funduszu Pracy składki na ubezpieczenie społeczne dla członków założycieli dwóch spółdzielni socjalnych działających na terenie działania urzędu w wys. 23 684 zł.

— refundowano z FP świadczenia integracyjne / w wys. zasiłku dla bezrobotnych przez max. 12 m-cy / dla uczestników Centrum Integracji Społecznej w kwocie 131 990 zł. W zajęciach Centrum Integracji Społecznej w Łomży uczestniczyły w roku 2013 – 23 osoby.

Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne skierowane były w 2013 roku do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w wymiarze do 10 godzin w tygodniu. Osoba wykonująca tę pracę zachowywała status osoby bezrobotnej. Pomiedzy podmiotem, u którego były organizowane prace społecznie użyteczne, a osobą bezrobotną skierowaną przez urząd pracy, nie nawiązywał się stosunek pracy i nie była zawierana żadna inna umowa. Ten rodzaj relacji miał charakter stosunku zobowiązaniowego wg prawa cywilnego.

W 2013 roku PUP w Łomży w ramach prac społecznie użytecznych skierował do pracy 158 bezrobotnych (51 z miasta Łomży i 107 z powiatu łomżyńskiego), w tym 122 kobiety (42 z miasta Łomży i 80 z powiatu łomżyńskiego). Wśród skierowanych bezrobotnych 126 (48 z miasta i 78 z powiatu), w tym 103 kobiety (41 z miasta i 62 z powiatu), pozostawało bez pracy długotrwale.

Dom Pomocy Społecznej w Łomży przy ul. Polowej 39 w 2013r. aktywnie uczestniczył w realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych miasta Łomża przez **zapobieganiu wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracji ze społeczeństwem oraz podnoszenie kwalifikacji kadry pracowników pomocy społecznej.**

W porozumieniu ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie „Pomocna Dłoń” przy Domu Pomocy Społecznej w Łomży nasz Dom jako współorganizator realizował interdyscyplinarny program wsparcia osób niepełnosprawnych prowadzący do ograniczenia skutków wykluczenia i izolacji społecznej wynikających z ich niepełnosprawności.

- Zrealizowano integracyjne spotkania osób niepełnosprawnych z przedstawicielami społeczności lokalnej m.in. **Spotkanie Wielkanocne, Spotkanie Wigilijne.** Wymienione imprezy miały na celu zacieśnienie kontaktów osób niepełnosprawnych zamieszkujących Dom Pomocy Społecznej z przedstawicielami społeczności lokalnej, władzami, przedsiębiorcami. Jednocześnie były one próbą zmiany postrzegania osób niepełnosprawnych, nie tylko z perspektywy ich niepełnosprawności, lecz przede wszystkim wyższych potrzeb.

- Odbyły się imprezy o charakterze terapeutycznym m.in: **Integracyjny Turniej Sportowy – Zdrowo i Wesolo, Integracyjny Piknik Rodzinny „Familiada”, Spotkania Wrześniowe, Przegląd Piosenki Religijnej Domów Pomocy Społecznej.**

- Przeprowadzono specjalistyczne szkolenie pn. „Znajdźmy wspólny język IV” dla opiekunów osób niepełnosprawnych

„Integracyjny Turniej Sportowy – Zdrowo i Wesolo” zakładał przede wszystkim zwiększenie aktywności ruchowej osób niepełnosprawnych i ich dostępu do sportu. Jednocześnie pozwalał na promocję sportu w myśl Olimpiad Specjalnych. Przebieg turnieju zmierzał do promocji różnych form zdrowego stylu życia dostosowanych do odbioru i interpretacji przez osoby niepełnosprawne. Integracja społeczna tych osób wzmocniła pozytywną samoocenę uczestników jak również wpłynęła na aktywizację środowiska niepełnosprawnych. Organizacja imprezy sportowej pozwoliła na aktywne uczestnictwo 135 osób o różnym stopniu niepełnosprawności intelektualnej z 7 różnych domów pomocy społecznej z województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

Integracyjny Piknik Rodzinny „Familiada”

Zorganizowany w dniu 28.05.2013r. w ramach XI PODLASKICH DNI RODZINY Integracyjny Piknik Rodzinny „Familiada” stanowił pierwszy krok do aktywizacji rodzin w środowisku osób niepełnosprawnych, poprzez przedsięwzięcia rekreacyjne i integracyjne. Piknik umożliwił osobom niepełnosprawnym spędzenie wspólnego czasu ze swoimi bliskimi. Dał okazję do wspólnego świętowania Dnia Matki i Dnia Dziecka oraz możliwość osobistego złożenia sobie życzeń i okazania wzajemnie uczuć. Piknik był próbą odbudowania relacji rodzinnych, które w wielu przypadkach zostały dawno zatarte. Zapewnił wesołą rozrywkę, wspólne przeżycia i działania dzięki, którym uczestnicy Pikniku zbliżyli się do siebie. Podczas imprezy osoby niepełnosprawne miały możliwość zaprezentować przybyłym rodzinom swoje umiejętności muzyczne, taneczne oraz teatralne. Mnóstwa emocji, okazji do nauki, zabawy i relaksu dostarczyła „KLOCKOLOGIA” – tworzenie budowli z klocków. „Familiada” dała szansę na integrację międzypokoleniową, umacnianie więzi z rodziną oraz opiekunami jako rodziną społeczną i zawodową.

Integracyjny Piknik Rodzinny „Familiada”

Integracyjny Piknik Rodzinny „Familiada”

„Spotkania Wrześniowe” były formą warsztatów, które umożliwiły osobom niepełnosprawnym wykazanie się swoimi umiejętnościami i zdolnościami artystycznymi w ramach terapii zajęciowej. Zajęcia odbywały się w 6 pracowniach terapeutycznych i zakończyły wspólną wystawą prac i koncertem. „Spotkania Wrześniowe” były wydarzeniem kulturalnym skierowanym do szczególnych odbiorców i dostosowanym do ich możliwości. Inicjatywa zorganizowania zajęć artystyczno-warsztatowych pozwoliła również przybliżyć osobę niepełnosprawną, zaprezentować jej możliwości, umiejętności, talenty szerszemu gronu, a także dała możliwość uczestniczenia w życiu artystycznym oraz przeżywaniu wydarzeń kulturalnych wspólnie z innymi.

Przeгляд Piosenki Religijnej Domów Pomocy Społecznej to wydarzenie kulturalne, które w szczególny sposób wpisuje się w życie osób niepełnosprawnych. Pozwala na komunikowanie się ze sobą oraz osobami sprawnymi na różnych płaszczyznach. Wpływa na zwiększenie otwartości społeczeństwa na udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym oraz postrzeganie niepełnosprawności przez pryzmat możliwości, a nie ograniczeń. W Przeглядzie Piosenki Religijnej Domów Pomocy Społecznej brało udział 350 uczestników w tym 220 osób niepełnosprawnych.

Przeгляд Piosenki Religijnej Domów Pomocy Społecznej - Łomża 2013

Przegląd Piosenki Religijnej Domów Pomocy Społecznej - Łomża 2013

Specjalistyczne szkolenie pn. „Znajdźmy wspólny język IV” miało za zadanie podnieść poziom wiedzy i umiejętności u opiekunów osób niepełnosprawnych intelektualnie. Przeszkolono 80 osób, które na co dzień są zaangażowane w sprawowanie opieki i udzielanie pomocy. Zakres szkolenia obejmował problemy związane z sytuacjami stresowymi, zjawiskiem agresji, zaburzeniami nastroju oraz zaburzeniami nerwowymi. Ponadto zaprezentowano metody i techniki pracy z podopiecznymi w sytuacjach trudnych.

Specjalistyczne szkolenie pn. „Znajdźmy wspólny język IV

Ponadto w 2013r 39 pracowników Domu Pomocy Społecznej w Łomży wzięło udział w różnego typu szkoleniach. W zależności od zmieniających się potrzeb tematyka szkoleń dotyczyła: terapii zajęciowej, pierwszej pomocy przedmedycznej, praw mieszkańców i pracowników DPS, metod pracy z mieszkańcami, stresu i wypalenia zawodowego, asertywności.

W ramach współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Białymstoku, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2013r pozyskano dotacje w łącznej kwocie **21 600,00 zł**.

Dom Pomocy Społecznej realizując założenia Strategii rozwiązywania problemów społecznych miasta Łomża **współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy** uczestnicząc w realizowanych przez niego formach aktywizacji zawodowej tj. stażach, pracach interwencyjnych i robotach publicznych. Tym samym przyczynia się do ograniczania bezrobocia na terenie Łomży. Często osoby uczestniczące w w/w formach aktywizacji zawodowej znajdują stałe zatrudnienie w naszej placówce. Udział środków Powiatowego Urzędu Pracy w zatrudnianiu bezrobotnych w Domu Pomocy Społecznej w 2013r wyniósł **71 300,00 zł**.

IV. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

Osoby w podeszłym wieku, samotne, chore, niepełnosprawne wymagają pomocy w zaspokojeniu swoich potrzeb w miejscu zamieszkania i w środowisku. Taka pomoc świadczona była przez opiekunki domowe zatrudnione w MOPS.

50 opiekunek domowych w 2013r świadczyło pomoc dla 108 osób w tym 5 osób korzystało z usług specjalistycznych.

Zasiłki stałe otrzymało 314 osób w tym:

- przyznane dla osoby samotnie gospodarującej – 239,
- pozostającej w rodzinie – 75.

Osoby, najbardziej potrzebujące korzystały także z zasiłków celowych na zakup opału na zimą, leków, dopłat do wydatków mieszkaniowych.

Dużym wsparciem dla osób starszych niepełnosprawnych jest działalność **Klubu Seniora**.

Klub Seniora działa za zasadach „*dziennego pobytu*”. Posiada 120 miejsc dla seniorów, z których korzystało 160 osób. Z posiłków korzystało 110 osób. Prowadzona była również działalność kulturalno – oświatowa. Klub Seniora działa w godzinach od 7.00 do 17.00. W ramach tej działalności Seniorzy mogą rozwijać swoje zainteresowania, uczestniczyć w różnych formach terapii zajęciowej mającej na celu utrzymanie sprawności fizycznej i umysłowej.

Występ Zespołu z Klubu Seniora na Regionalnym przeglądzie kapel ludowych

Spotkanie Seniorów przy kawie

Przygotowania do Świąt Wielkanocnych

Podopieczni Klubu Seniora uczestniczyli w codziennych zajęciach komputerowych, plastycznych i teatralnych, w nauce tańca. W drugą i czwartą sobotę m-ca organizowane były dla Seniorów zabawy taneczne.

W 2012r Klub Seniora współpracował z:

- Biblioteką Publiczną w Łomży – spotkania z książką, edukacja komputerowa
  - Przedszkolem Publicznym nr 2 – występy z okazji świąt okazjonalnych
  - Szkołą Podstawową nr 2- występy na świętach okazjonalnych
  - Zespołem Szkół Specjalnych – udział w obchodach „Dni Ziemi 2013”
  - Regionalnym ośrodkiem Kultury- jarmark wielkanocny, festiwal pieśni ludowych, Ponadto seniorzy brali udział w uroczystościach z okazji Walentynek, Dnia Babci i Dziadka, Dnia Kobiet, Dnia Matki, Wigilia a także w wycieczce do Suchowoli.
- Grupy amatorskie artystyczne działające w Klubie Seniora: MARYNA, SENIOR VITA, RETRO BAND brały udział w występach reprezentując swój dorobek na zewnątrz.

Ponadto osoby niepełnosprawne korzystały w 2013r z pomocy z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Rehabilitacja zawodowa - środki przeznaczono głównie na:

1. Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej utworzono **17 stanowisk pracy**, wydatkowana kwota 189 626 zł
2. Przyznanie osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienia wkładu do spółdzielni socjalnej- **4 osoby** na kwotę 133 000 zł
3. Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu – **1 osoba** na kwotę 7 374 zł

Rehabilitacja społeczna- środki przeznaczono na:

1. Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych – **108 osób** niepełnosprawnych wartość dofinansowania 78 873 zł

10. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych- 5 imprez integracyjnych na kwotę 15670 zł, w których udział wzięło **358 osób** niepełnosprawnych.

14. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny - osoby niepełnosprawne- **260 osób** na kwotę 153 483 zł

15. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych - **29 osób**, kwota dofinansowania 100 463 zł

Programy celowe: 1.

„Program wyrównywania różnic między regionami II”

obszar G – wspieranie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez tworzenie stanowisk pracy oraz samozatrudnienie- na wartość 165.000 zł (utworzono 5 stanowisk pracy) Pilotażowy program „**Aktywny samorząd**”- skierowany do osób niepełnosprawnych i realizowany był w 10 zadaniach.

W 2013r podpisanych zostało 37 umów na ogólną wartość 137 396 zł.

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową- **9 osób**, wydatkowana kwota 80 871 zł

Moduł II- pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym: **26 osób** – wydatkowana kwota 56 525 zł

V. Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień

Uchwałą Nr 271/XXXI/12 z dnia 19 grudnia 2012r Rada Miejska w Łomży przyjęła „Łomżyński Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Patologii Społecznej na 2013r”

Na realizację programów profilaktycznych wydatkowano zł z czego na realizację programów profilaktycznych przeznaczono 428596,00 zł. Na pozostałe zadania wydatkowano 1 153 779 ,00 zł.

Programy profilaktyczne realizowane były przez 3 przedszkola, 17 szkół, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą, Ośrodek Rewalidacyjno- Wychowawczy.

W ramach Łomżyńskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Patologii Społecznej na 2013r w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej realizowane były następujące programy:

1. „Udzielenie pomocy rzeczowej dzieciom i młodzieży z rodzin, w których istnieje problem alkoholowy”

W ramach programu przeprowadzone zostały następujące działania:

- Zorganizowanie wycieczki dla dzieci do Białowieży z okazji Dnia Dziecka.

W dniu 22 czerwca 2013r - **50-cio osobowa** grupa wyjechała na wycieczkę do Białowieży. Program wycieczki zawierał zwiedzanie: Muzeum Przyrodniczo – Leśnego, Parku Pałacowego w stylu angielskim, Rezerwatu Pokazowego Żubrów – gdzie uczestnicy mieli możliwość obejrzenia takich zwierząt jak: żubry, koniki polskie, jelenie, sarny, łosie oraz zubronie, Szlak „Dębów Królewskich” na Starej Białowieży – grupę 400-letnich pomnikowych dębów noszących imiona polskich królów i litewskich książąt związanych z dziejami Puszczy

- Opłacenie kolonii letnich

Zapewniono **16 dzieciom** możliwość uczestniczenia w wypoczynku letnim, kolonie organizowane przez TPD umożliwiły dzieciom wyjazd do miejscowości położonych w górach, nad morzem i nad jeziorem. Dzieci wypoczywające w okresie letnim na koloniach uczestniczyły także w warsztatach profilaktycznych dla dzieci i młodzieży. Zadanie obejmowało promocję zdrowia, kształtowanie prawidłowych postaw i sposobów komunikacji oraz profilaktykę uzależnień w formie warsztatów. Program został opracowany na bazie materiałów dydaktycznych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- Wycieczka do Warszawy

W dniu 28 września 2013 - **50-cio** osobowa grupa wyjechała na wycieczkę do Warszawy. Program wycieczki zawierał pobyt w Centrum Nauki „Kopernik”. Uczestnicy mieli zapewnione uczestnictwo w seansie „Niekończąca się przygoda w Planetarium o znaczących momentach historii planety” oraz wejście na wystawę stałą Centrum Nauki. Wszyscy uczestnicy wycieczki otrzymali prezenty w postaci książek i gier planszowych, drobny sprzęt sportowy.

- Zakup paczek żywnościowych dla **50 rodzin** i paczek świątecznych dla **110 dzieci**

Na realizację powyższych działań wydatkowano kwotę 50 989,13 zł

2. „Wsparcie działań Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Łomży ”- realizowany przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Łomży.

W ramach Programu „Wsparcie działań Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Łomży” pokryto koszty związane z udziałem pracowników OIK w szkoleniach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomocy w innych sytuacjach kryzysowych.

W 5 szkoleniach uczestniczyło **6 pracowników**. Ponadto opłacano koszty pobytu i wyżywienia. Łączny koszt – 13945,79 zł.

VI. Wsparcie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

Wolontariat

Uchwałą Nr 133/XVII/11 dnia 30 listopada 2011r został przyjęty program wolontarystyczny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomży na lata 2002-2016.

Głównym celem programu jest zwiększenie aktywności obywatelskiej mieszkańców miasta Łomża

Wolontariat przyczynia się do budowania lokalnej tożsamości opartej na pozytywnych wartościach, pozwala na integrację społeczną i wykorzystanie potencjału osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

W 2013r pomocą wolontarystyczną objętych zostało 20 środowisk.

Świadczona pomoc to:

- Pomoc dzieciom w nauce w miejscu zamieszkania – 11
- Pomoc osobom niepełnosprawnym w prowadzeniu gospodarstwa domowego –
- Zabawa, wychodzenie na spacer z dzieckiem niepełnosprawnym poruszającym się na wózku inwalidzkim – 2
- Pomoc dzieciom w nauce języka angielskiego – 6. Wolontariusz (nauczyciel języka angielskiego) zajęcia prowadził w budynku MOPS w godzinach popołudniowych.
- Praca w Środowiskowym Ognisku Wychowawczym w Szkole Podstawowej nr 7 - 5

Osoby wykonujące działalność wolontarystyczną to głównie studenci i uczniowie szkół średnich.

Wykonując swoje zadania wolontariusze, rozbudzali zainteresowania, uczyli wrażliwości, zrozumienia i empatii a także sposobów spędzania wolnego czasu.

Celem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest rozpropagowanie idei wolontariatu objęcie większej ilości osób niepełnosprawnych w tym także pomoc rodzicom gdzie znajduje się dziecko niepełnosprawne oraz uczniom mających problemy w nauce.

W 2013r 15 pracowników socjalnych wzięło udział w szkoleniu „Otwórz się na wolontariat” by podnieść swoją wiedzę i kompetencje w zakresie współpracy z wolontariuszami i organizacjami pozarządowymi.

Istotne jest zatem szerzenie wiedzy o wartościach i znaczeniu wolontariatu w celu poprawienia ogólnego stanu wiedzy mieszkańców Łomży, podnoszenie znaczenia wolontariatu, a także zachęcanie do aktywnego uczestniczenia w owych działaniach.

Współpraca z organizacjami

Współpraca pracowników socjalnych z organizacjami pozarządowymi polegała na informowaniu o możliwościach uzyskania i opiniowaniu osób zgłaszanych do otrzymania pomocy.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotyczącymi wprowadzenia ujednoliconych zasad przekazywania żywności dla najuboższej ludności UE w ramach programu unijnego PAED – podstawą do wydania tej formy pomocy były listy sporządzone przez pracowników MOPS w oparciu o ustalone kryteria wyboru beneficjenta. Pomoc rzeczowa w postaci żywności w ramach programu PAED dystrybuowana była za pośrednictwem CARITAS Diecezji Łomżyńskiej. Pracownicy MOPS kwalifikowali osoby na podstawie określonych kryteriów. Żywność wydawana była w parafiach. W 2013r skierowano ponad 1600 osób do uzyskania tej formy pomocy w parafiach i 44 osoby zgłoszonych do weryfikacji przez Związek Diabetyków.

Do pozyskiwania pomocy w postaci bezpłatnego posiłku wydawanego przez kuchnię Caritas skierowano ok. 180 rodzin z terenu miasta.

W ramach współpracy z PCK Oddział w Łomży - osoby zgłaszające się o pomoc informowane były o możliwościach uzyskania pomocy rzeczowej w postaci odzieży i art. gospodarstwa domowego. W 2013r utworzone zostały dwie listy na podstawie których 60 rodzin otrzymało pomoc w postaci talonów na zakup artykułów spożywczych w okresie świątecznym. Pracownicy socjalni informowali o możliwościach uzyskania pomocy finansowej oferowanej przez organizacje pozarządowe i tak m.in. weryfikowały i kwalifikowały osoby do uzyskania pomocy w ramach prowadzonych programów np. Program „Skrzydła” prowadzony przez Caritas.

W miarę możliwości prowadzone były działania zmierzające do pozyskania i dystrybucji artykułów pozyskanych od osób fizycznych i prawnych. W 2013r w wyniku prowadzonych działań – podopieczni MOPS uzyskali nieodpłatnie pomoc rzeczową w postaci nowej odzieży i bielizny, artykułów szkolnych, zabawek dla dzieci, mebli i wyposażenia mieszkania.

Dzieci osób korzystających z pomocy korzystały z wsparcia świetlic socjoterapeutycznych prowadzonych przez TPD i CARITAS.

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Łomży
mgr inż. Wiesław Jagielak